Oriya
ଉପକ୍ରମ ଏବଂ ସାରମର୍ମ
2024 ମସିହାରେ ଭାରତ ଏବଂ ବିଶ୍ୱ
2024 ମସିହାରେ ଭାରତ ଦ୍ରୁତ ଭାବରେ ବିକଶିତ ହେଉଥିବା ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ପରିଦୃଶ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ଜାତୀୟ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବାରେ ବିଶ୍ୱ ସହିତ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି। ଭାରତୀୟ ବୈଦେଶିକ ନୀତି ଜୀବନ୍ତତା ଓ ବ୍ୟବହାରିକତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛି, ଯାହା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ସଫଳତା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ଏବଂ ଭାରତର ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ସ୍ଥିତି ଓ ସଭାବନାକୁ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରିଛି। ବହୁମୁଖୀୟ ଓ ବହୁପକ୍ଷୀୟ ମଞ୍ଚଗୁଡ଼ିକରେ ଭାରତର ସକ୍ରିୟ ପଦକ୍ଷେପ ଓ ନେତୃତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ସମାନ ଚିନ୍ତାଧାରା ଥିବା ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ସହିତ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି।
ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ନୀତି ଓ ବ୍ୟବହାରିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସପକ୍ଷରେ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ କୂଟନୀତିକୁ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି। ଭାରତ ନିଜର ରଣନୈତିକ ସ୍ୱାୟତ୍ତତାକୁ ବିସ୍ତାର କରିବା, ବହୁପକ୍ଷୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା, ବିଶ୍ୱ ଦକ୍ଷିଣର ପ୍ରାଥମିକତାକୁ ସମାଧାନ କରିବା ଏବଂ ନିୟମ ଆଧାରିତ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଫ୍ରେମୱାର୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ନିରାପତ୍ତାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଛି। ଏହି ପ୍ରୟାସ ସମାନ ଓ ସମାବେଶୀ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଶାସନ ଫ୍ରେମୱାର୍କକୁ ଆକାର ଦେବା ପାଇଁ ଭାରତର ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ରେଖାଙ୍କିତ କରିଛି।
ଏହି ବର୍ଷରେ ନିରନ୍ତର ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ଥାନ-ପତନ, ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରଭାବ, ବୈଶ୍ୱିକ ରାଜନୈତିକ ଉତ୍ତେଜନା ଏବଂ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିବେଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିରନ୍ତର ସମସ୍ୟା ସହିତ ସାମାଜିକ ବିଘ୍ନ ଦେଖାଯାଇଥିଲା। ଭାରତର ବିଶ୍ୱ ସ୍ତରରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରହିଛି, ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ ଆଲୋଚନା ଓ ସହଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରମୁଖ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ଭାରତ ସମାଧାନ କରିଛି। ଏଥିରେ UN, G20, G7, କ୍ୱାଡ୍, SCO, ଏବଂ BRICS ଭଳି ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଆଞ୍ଚଳିକ ଓ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକରେ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଭାବରେ ଭାଗୀଦାରୀକୁ ମଜବୁତ କରିବା ଓ ସକ୍ରିୟ ଭାଗୀଦାରୀ ସାମିଲ ରହିଛି।
G20 ର ପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ହେବା କାରଣରୁ ଟ୍ରୋଇକା ଗ୍ରୁପିଙ୍ଗ୍ (ଭାରତ, ବ୍ରାଜିଲ୍ ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା) ଅଧୀନରେ ଭାରତ ବ୍ରାଜିଲ୍ ସହିତ କାମ କରିବା ଜାରୀ ରଖିଛି। ଭାରତର G20 ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା ସମୟରେ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆଧାର କରି ବ୍ରାଜିଲ୍ 2024 ମସିହା ପାଇଁ ତିନିଟି ପ୍ରାଥମିକତା ଚିହ୍ନଟ କରିଛି, ଯେଉଁଥିରେ ସାମାଜିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି, ଶକ୍ତି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ବହୁପକ୍ଷୀୟ ଶାସନ ଅନୁଷ୍ଠାନର ସଂସ୍କାର ସାମିଲ ଅଛି। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ 18-19 ନଭେମ୍ବରରେ ରିଓ ଡି ଜେନେଇରୋ ରେ 19ତମ G20 ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ମାନବ-କେନ୍ଦ୍ରିତ, ଗଠନମୂଳକ ଓ ବିକାଶ-ଭିତ୍ତିକ ହେବା ପାଇଁ ବିକଶିତ ଓ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ମଞ୍ଚରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପରାମର୍ଶକୁ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ସ୍ୱାଗତ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଥମ G20 ସମ୍ମିଳନୀ ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଆଫ୍ରିକୀୟ ୟୁନିଅନ୍ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2023 ରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ G20 ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ପରେ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା।

ଅଗଷ୍ଟରେ, ଭାରତ 'ଏକ ଧାରଣଯୋଗ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଏକ ସଶକ୍ତ ବିଶ୍ୱ ଦକ୍ଷିଣ' ଥିମ୍ ଅଧୀନରେ ଭର୍ଚୁଆଲ୍ ଫର୍ମାଟ୍ ରେ ଭଏସ୍ ଅଫ୍ ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ସାଉଥ୍ ସମିଟ୍ ର 3ୟ ଏଡିସନ୍ ଆୟୋଜନ କରିଥିଲା। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜ୍ୟ/ସରକାରୀ ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନ ଉଦ୍ ଘାଟନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅଭିଭାଷଣରେ ଦକ୍ଷିଣ ବିଶ୍ୱରେ ଧାରଣଯୋଗ୍ୟ ବିକାଶକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଫ୍ରେମୱାର୍କ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ "ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ବିକାଶ କମ୍ପାକ୍ଟ"ର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ। କମ୍ପାକ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟ, କ୍ଷମତା ନିର୍ମାଣ, ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିନିମୟ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରିଥାଏ ଏବଂ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଦକ୍ଷିଣ ବିଶ୍ୱକୁ ସଶକ୍ତ କରିବ ଏବଂ ବିକାଶକୁ ଉଭୟ ସନ୍ତୁଳିତ ଏବଂ ଧାରଣଯୋଗ୍ୟ କରିବା। ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ଅଧିବେଶନ ପରେ ଦଶ ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ଅଧିବେଶନ ଯଥା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଯୁବ ମନ୍ତ୍ରୀ, ବାଣିଜ୍ୟ/ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ, ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରୀ, ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଶକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରୀ, ଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ, ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଦଶଟି ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଧିବେଶନ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା।

ନଭେମ୍ବର 2024 ରେ ରିଓ ଡି ଜେନେଇରୋରେ ଆୟୋଜିତ 19ତମ G20 ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜୋସେଫ୍ ବାଇଡେନ୍ ଏବଂ ବ୍ରାଜିଲ୍ ର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଲୁଇଜ୍ ଇନାସିଓ ଲୁଲା ଡା ସିଲଭାଙ୍କ ସହିତ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ

ଭଏସ୍ ଅଫ୍ ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ସାଉଥ୍ ସମିଟ୍ ର 3ୟ ଏଡିସନ୍ ର ଲିଡର୍ସ ସେସନ୍ ରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଭିଭାଷଣ, ଅଗଷ୍ଟ 2024

ସମ୍ମିଳନୀରେ 21 ଜଣ ରାଷ୍ଟ୍ର/ସରକାରୀ ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ 34 ଜଣ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସମେତ 123 ବିଶ୍ୱ ଦକ୍ଷିଣ ଦେଶରୁ 173 ଜଣ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ଏହି ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଐତିହାସିକ ତୃତୀୟ ବିଜୟ ପରେ ଏବଂ ନୂଆ ସରକାରଙ୍କ ଶପଥ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ଆୟୋଜିତ ପ୍ରଥମ ବହୁପକ୍ଷୀୟ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଥିଲା। ନୂଆ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଥମ 100 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏହି ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ବିଶ୍ୱ ଦକ୍ଷିଣର ସାମୁହିକ ବିକାଶ ଯାତ୍ରାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବାରେ ଭାରତର ଆନ୍ତରିକତା ଓ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧତାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛି ଏବଂ ବିଶ୍ୱ ଦକ୍ଷିଣର ନେତା ଓ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାଥମିକତାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛି।

ପୂର୍ବରୁ ଜୁନ୍ ରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଇଟାଲୀରେ G7 ସମ୍ମିଳନୀର ଆଉଟରିଚ୍ ସେସନ୍ ରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ସେ ପ୍ରମୁଖ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ନେତାମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ସମ୍ମିଳନୀରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ଏକ ମାନବ-କେନ୍ଦ୍ରିତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବା ଉଚିତ, ଯେଉଁଭଳି ଭାବରେ ସାର୍ବଜନିକ ସେବା ବିତରଣ ପାଇଁ ଡିଜିଟାଲ୍ ପ୍ରଗତିର ଲାଭ ଉଠାଇବାରେ ଭାରତର ସଫଳତା ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛି। ସେ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ପ୍ରଗତି ଓ କଲ୍ୟାଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାରେ AI ର ଭୂମିକା ଅବସରରେ "ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ AI" ପ୍ରତି ଭାରତର ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ରେଖାଙ୍କିତ କରିଥିଲେ। ସେ ବିଶ୍ୱ ଦକ୍ଷିଣ, ବିଶେଷ କରି ଆଫ୍ରିକାର ଚିନ୍ତାକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେବାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଜୋର ଦେଇଥିଲେ, G20 ରେ ଆଫ୍ରିକୀୟ ୟୁନିଅନ୍ ର ସ୍ଥାୟୀ ସଦସ୍ୟତା ସୁରକ୍ଷିତ କରିବାରେ ଭାରତର ଭୂମିକାକୁ ମନେ ପକାଇଥିଲେ। ଭାରତ-ଇଟାଲୀ ରଣନୈତିକ ଭାଗିଦାରୀକୁ ଅଧିକ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ଉପରେ ଇଟାଲୀର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜର୍ଜିଆ ମେଲୋନିଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ।

ସାରା ବର୍ଷ, ଭାରତ ଆତଙ୍କବାଦ ସହିତ ତାହାର ସମସ୍ତ ରୂପ ଓ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିରେ ଲଢ଼େଇ କରିବା ପାଇଁ ବିଶ୍ୱ ସମୁଦାୟ ସହିତ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ସହଯୋଗ କରିଥିଲା, ଏବଂ ସାମର୍ଥ୍ୟ ନିର୍ମାଣ, ସର୍ବୋତ୍ତମ ଅଭ୍ୟାସ ବିନିମୟ ଏବଂ ଆତଙ୍କବାଦ ମୁକାବିଲା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୂଚନା ବଣ୍ଟନ ପାଇଁ ଅଂଶୀଦାର ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ କାମ କରିଥିଲା। ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, କ୍ୱାଡ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଏବଂ ଫ୍ରାନ୍ସ, କଜାକସ୍ତାନ ଏବଂ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ସହିତ ଆତଙ୍କବାଦର ସମସ୍ୟାର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ନିଜର ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ହେବାରେ ଭାରତ ବିଭିନ୍ନ ଆତଙ୍କବାଦ ବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା। ଭାରତର FATF (ଫାଇନାନ୍ସିଆଲ ଆକ୍ସନ ଟାସ୍କ ଫୋର୍ସ) ପାରସ୍ପରିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଜୁନ୍ ରେ ସିଙ୍ଗାପୁରରେ FATF ପ୍ଲେନାରୀ ସହିତ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତର ରିପୋର୍ଟ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଓ FATF ପ୍ଲେନାରୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲା ଯେ ଭାରତ FATF ଆବଶ୍ୟକତା ସହିତ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ବୈଷୟିକ ଅନୁପାଳନରେ ପହଞ୍ଚିଛି। ଏହା ସୂଚିତ କରିଛି ଯେ ଭାରତର ଆଣ୍ଟି ମନି ଲଣ୍ଡରିଙ୍ଗ, କାଉଣ୍ଟର ଟେରର୍ ଫାଇନାନ୍ସିଂ ଏବଂ କାଉଣ୍ଟର ପ୍ରୋଲିଫରେସନ ଫାଇନାନ୍ସିଂ (CPF) ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଭାବୀ ଫଳାଫଳ ହାସଲ କରିଛି।
ଭାରତ ନିଜର ପରିଚୟକୁ ଏକ ବିଶ୍ୱସନୀୟ 'ପ୍ରଥମ ସହାୟତାକାରୀ' ଭାବରେ ସୁଦୃଢ଼ କରିଛି – ଉଭୟ ପଡୋଶୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତ ତିନିଟି ପ୍ରମୁଖ ମାନବୀୟ ସହାୟତା ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସହାୟତା (HADR) ପ୍ରଦାନ କରିଛି। ନାଗରିକ ଅସ୍ଥିରତା ସମୟରେ ହାଇତି ରୁ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବା ପାଇଁ ମାର୍ଚ୍ଚରେ ଅପରେସନ୍ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା। ଜୁନ୍ ରେ, 45 ମୃତ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକଙ୍କ ମରଶରୀରକୁ ସ୍ୱଦେଶକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ କୁଏତ ରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମାନବୀୟ ଏୟାରଲିଫ୍ଟ ଅପରେସନ୍ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା। ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ, ମିୟାଁମାରରେ ଟାଇଫୁନ୍ ୟାଗୀ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ବନ୍ୟା କାରଣରୁ ଜରୁରୀକାଳୀନ ମାନବୀୟ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅପରେସନ୍ ସଦ୍ ଭାବ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ଅପରେସନ୍ ଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତୀତ, ଭାରତ ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 20 ରୁ ଅଧିକ ଦେଶକୁ HADR ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛି। 2024 ମସିହାରେ ଭାରତ ପଶ୍ଚିମ ଏସିଆର ସଂଘର୍ଷ-ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜର ମାନବିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ମଧ୍ୟ ଜାରୀ ରଖିଥିଲା। ଭାରତ ସିରିଆକୁ ଆଣ୍ଟି-କ୍ୟାନସର୍ ଔଷଧ ଯୋଗାଇଥିଲା ଏବଂ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ୍ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ 30 ଟନ୍ ମାନବୀୟ ସହାୟତା ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜୀବନ-ରକ୍ଷା ଔଷଧ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ନେସନ୍ସ ରିଲିଫ୍ ଏଣ୍ଡ ୱାର୍କସ ଏଜେନ୍ସି (UNRWA) ସହିତ ମିଳିତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା। ଜୁଲାଇରେ, ଭାରତ ଓମାନର ଉପକୂଳରୁ ଏକ କୋମୋରୋସ୍-ଫ୍ଲାଗ୍ ଡ ଭେସେଲ୍ MT ପ୍ରେଷ୍ଟିଜ୍ ଫାଲକନ୍ ରୁ ଓମାନୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ମିଳିତ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର ଅଭିଯାନରେ ଆଠ ଜଣ ଭାରତୀୟଙ୍କ ସମେତ ନଅଟି କ୍ରୁଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲା।
ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଭାରତ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କୂଟନୈତିକ ମାଇଲଖୁଣ୍ଟ ହାସଲ କରିଛି, ଯାହାକି ଅଂଶୀଦାର ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଦୀର୍ଘ ଦଶନ୍ଧିର ସମ୍ପର୍କ ପ୍ରତିପାଦନ କରିଛି। ଏହି ମାଇଲଖୁଣ୍ଟ ଐତିହାସିକ ଓ ବିକଶିତ ଭାଗୀଦାରୀକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତର ନିରନ୍ତର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧତାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଛି।
ଜୁନ୍ 2024 ରେ ଇଟାଲୀରେ ଆୟୋଜିତ G7 ସମ୍ମିଳନୀ ର ଆଉଟରିଚ୍ ଅଧିବେଶନରେ ଅନ୍ୟ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ସହିତ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ
2024 ମସିହାରେ ରଣନୈତିକ ତଥା ବ୍ୟାପକ ରଣନୈତିକ ଭାଗୀଦାରୀ ପାଇଁ ଅନେକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଭାଗୀଦାରୀ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା। ଭାରତ ଏକ 'ବ୍ୟାପକ ରଣନୈତିକ ଭାଗୀଦାରୀ' ସ୍ତର ପାଇଁ ସିଙ୍ଗାପୁର ଓ ମାଲେସିଆ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ବୃଦ୍ଧି କରିଛି। ଅଲଗା ଭାବରେ, କୁଏତ ଓ ପୋଲାଣ୍ଡ ସହିତ କୂଟନୈତିକ ସମ୍ପର୍କକୁ 'ରଣନୈତିକ ଭାଗୀଦାରୀ' କୁ ଅପଗ୍ରେଡ୍ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ବିକାଶ ଗୁଡ଼ିକ ନିଜର ରଣନୈତିକ ଭାଗୀଦାରୀ କୁ ମଜବୁତ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତର ସକ୍ରିୟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ରେଖାଙ୍କିତ କରିଛି।

ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଥିବା ଦେଶଗୁଡ଼ିକରୁ ଅନେକ ନାଗରିକ ସମ୍ମାନ ପାଇଥିଲେ, ଯାହା ତାଙ୍କର ରାଷ୍ଟ୍ରନୀତିର ମାନ୍ୟତା ଓ ଅନ୍ତର୍ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଯୋଗଦାନକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁଛି। ମାର୍ଚ୍ଚରେ, ଭୁଟାନକୁ ରାଜକୀୟ ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ସେ କିଙ୍ଗ ଜିଗ୍ମେ ଖେସର ନାମଗ୍ୟେଲ ୱାଙ୍ଗଚକ୍ ଙ୍କ ଠାରୁ ସେହି ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନାଗରିକ ପୁରସ୍କାର "ଅର୍ଡର୍ ଅଫ୍ ଦ ଡ୍ରକ୍ ଗ୍ୟାଲପୋ" ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲେ। ଜୁଲାଇ ରେ, 22ଯ଼ ଭାରତ-ରୁଷ ବାର୍ଷିକ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ରୁଷ ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ତାଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭ୍ଲାଦିମିର ପୁଟିନ୍ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା "ଅର୍ଡର୍ ଅଫ୍ ସେଣ୍ଟ ଆଣ୍ଡ୍ରୁ ଆପୋଷ୍ଟଲ୍" ସମ୍ମାନରେ ସମ୍ମାନିତ କରାଯାଇଥିଲା। ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କକୁ ସୁଦୃଢ଼ ତଥା ମହାମାରୀ ସଙ୍କଟକୁ ମୁକାବିଲା କରିବାରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରି ତାଙ୍କୁ "ଅନୋରାରୀ ଅର୍ଡର୍ ଅଫ୍ ଫ୍ରିଡମ୍ ବାର୍ବାଡୋସ୍" ସମ୍ମାନରେ ସମ୍ମାନିତ କରାଯାଇଥିଲା; ସେ ମଧ୍ୟ "ଡୋମିନିକା ଆୱାର୍ଡ ଅଫ୍ ଅନର୍" ପ୍ରାପ୍ତ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ହେଉଛି ଡୋମିନିକାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ପୁରସ୍କାର ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଜର୍ଜଟାଉନ୍, ଗୁୟାନା ର କମନ୍ ୱେଲ୍ ଥ ଅଫ୍ ଡୋମିନିକା ସିଲଭାନି ବର୍ଟନ୍ ର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି। ନଭେମ୍ବର 2024 ରେ, ନାଇଜେରିଆ ତାଙ୍କୁ "ଗ୍ରାଣ୍ଡ କମାଣ୍ଡର୍ ଅଫ୍ ଅର୍ଡର ଅଫ୍ ନାଇଜର୍" ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ଗୁୟାନାରେ ତାଙ୍କୁ "ଅର୍ଡର୍ ଅଫ୍ ଏକ୍ସଲେନ୍ସ" ଏବଂ କୁଏତରେ "ଅର୍ଡର୍ ଅଫ୍ ମୁବାରକ୍ ଅଲ୍ କବୀର" ସମ୍ମାନରେ ସମ୍ମାନିତ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଥିଲା ସେହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସମ୍ମାନ।
ଇଣ୍ଟରନେଶନାଲ୍ ସୋଲାର୍ ଆଲାଏନ୍ସ (ISA) 2024 ନୂତନ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀ ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ନିଜର ସଦସ୍ୟତା ବୃଦ୍ଧି କରିଛି। ମାଲ୍ଟା (ଫେବୃୟାରୀ), ପାରାଗୁଏ (ଜୁନ୍), ଲେବାନନ୍ (ଅଗଷ୍ଟ) ଏବଂ ମାଲଡୋଭା (ଡିସେମ୍ବର) ଚୁକ୍ତିରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ, ଏବଂ ପାନାମା (ମାର୍ଚ୍ଚ), ନ୍ୟୁଜିଲାଣ୍ଡ (ଅଗଷ୍ଟ) ଏବଂ ଆର୍ମେନିଆ (ନଭେମ୍ବର) ଚୁକ୍ତିରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ। ଏହି ଘଟଣାକ୍ରମ ସୌର ଶକ୍ତିର ବିସ୍ତାର ଏବଂ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ପ୍ରୟାସକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବାରେ ଭାରତର ପଦକ୍ଷେପ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିଛି।
ଅନେକ ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଗସ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ କୂଟନୈତିକ ସମ୍ପର୍କକୁ ପୁନରୁଜ୍ଜୀବିତ କରାଯାଇଥିଲା। ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମହୋଦୟା ଆଲଜେରିଆ, ଫିଜି, ମାଲାୱି, ମରିସାନିଆ, ମରିସସ୍, ନ୍ୟୁଜିଲାଣ୍ଡ ଏବଂ ତିମୋର ଲେଷ୍ଟେ କୁ ରାଜକୀୟ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଆଲଜେରିଆ ଗସ୍ତ ସେହି ଦେଶକୁ ପ୍ରଥମ ରାଜକୀୟ ଗସ୍ତ ଥିଲା ଏବଂ ଏହି ସମୟରେ ଭାରତ-ଆଲଜେରିଆ ଅର୍ଥନୈତିକ ଫୋରମ୍ ର ଉଦ୍ ଘାଟନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ନୂଆ ଅଧ୍ୟାୟ ଆରମ୍ଭର ସଂକେତ ଦେଇଥିଲା। ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମହୋଦୟା ମଧ୍ୟ ଫିଜି ଓ ତିମୋର ଲେଷ୍ଟେ କୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯାହା କୌଣସି ଭାରତୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମୁଖ୍ୟଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଗସ୍ତ ଥିଲା।
ତିମୋର ଲେଷ୍ଟେ ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ସେଠାକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜୋସ୍ ରାମୋସ୍- ହୋର୍ଟା ଭାରତର ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କୁ ସେହି ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନାଗରିକ ପୁରସ୍କାର, "ଗ୍ରାଣ୍ଡ-କଲାର ଅଫ୍ ଦି ଅର୍ଡର୍ ଅଫ୍ ତିମୋର୍-ଲେଷ୍ଟେ" ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କୁ ଅଗଷ୍ଟରେ ସୁବା ରେ ଏକ ସମାରୋହରେ ଫିଜି ର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନାଗରିକ ପୁରସ୍କାର ଦ କମ୍ପାନିଅନ୍ ଅଫ୍ ଦ ଅର୍ଡର୍ ଅଫ୍ ଫିଜି ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ଗସ୍ତଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଚାଲୁଥିବା ଗତିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଛି।
ଜୁଲାଇ 2024 ରେ ମସ୍କୋରେ ଆୟୋଜିତ 22ତମ ଭାରତ-ରୁଷ ବାର୍ଷିକ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ ଋଷିଆର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭ୍ଲାଦିମିର ପୁଟିନ୍ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା "ଦି ଅର୍ଡର୍ ଅଫ୍ ସେଣ୍ଟ ଆଣ୍ଡ୍ରିଉ ଦି ଆପୋଷ୍ଟଲ୍" ସମ୍ମାନରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାନ
ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମହୋଦୟାଙ୍କୁ ଅଗଷ୍ଟ 2024 ରେ ଦିଲି ଠାରେ ତିମୋର-ଲେଷ୍ଟେର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜୋସ୍ ରାମୋସ୍-ହୋର୍ଟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତିମୋର-ଲେଷ୍ଟେର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନାଗରିକ ପୁରସ୍କାର, ଗ୍ରାଣ୍ଡ କଲାର ଅଫ୍ ଦି ଅର୍ଡର୍ ଅଫ୍ ତିମୋର-ଲେଷ୍ଟେ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାନ

ମହାମହିମ ଉପ-ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମେ ମାସରେ ଇରାନ୍ ଗସ୍ତ କରି ଇରାନ୍ ର ତତ୍କାଳୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ଡ. ସେୟେଦ ଇବ୍ରାହିମ୍ ରଇସି ଏବଂ ଇରାନ୍ ର ତତ୍କାଳୀନ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡ. ହୋସେନ୍ ଅମୀର-ଅବଦୋଲ୍ଲାହିଆନ୍ ଙ୍କ ହେଲିକପ୍ଟର୍ ଦୁର୍ଘଟଣା ଜନିତ ଦୁଃଖଦ ମୃତ୍ୟୁରେ ସମବେଦନା ଜଣାଇବା ପାଇଁ ଔପଚାରିକ ସମାରୋହରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ।
ଭାଗୀଦାର ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଭାରତର ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ ସମ୍ପର୍କ ଜାରି ରଖି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ, ଭୁଟାନ, ବ୍ରାଜିଲ, ବ୍ରୁନେଇ, ଗୁୟାନା, ଇଟାଲୀ, କୁଏତ, ଲାଓସ୍, ନାଇଜେରିଆ, ପୋଲାଣ୍ଡ, କତାର, ରୁଷିଆ, ସିଙ୍ଗାପୁର, ୟୁକ୍ରେନ୍, ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଆରବ ଏମିରେଟ୍ସ ଏବଂ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଷ୍ଟେଟ୍ସ ଅଫ୍ ଆମେରିକା ଗସ୍ତ କରି ବିଭିନ୍ନ ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଏବଂ ବହୁପକ୍ଷୀୟ ବୈଠକରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ।
ଜୁଲାଇରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ଗସ୍ତରେ ଯାଇଥିଲେ, ଯାହା ଥିଲା ବିଗତ ଚାରି ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଭାରତୀୟ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସେଠାକୁ ଏଭଳି ପ୍ରଥମ ଗସ୍ତ। ଅଗଷ୍ଟରେ ୟୁକ୍ରେନ୍ କୁ ଏକ ଐତିହାସିକ ଗସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ଥିଲା 1992 ରେ ଦୁଇ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ କୂଟନୈତିକ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ ହେବା ପରେ କୌଣସି ଭାରତୀୟ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଗସ୍ତ। ନଭେମ୍ବରରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନାଇଜେରିଆକୁ ଏକ ରାଜକୀୟ ଗସ୍ତରେ ଯାଇଥିଲେ ଯାହା ଥିଲା 17 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଭାରତୀୟ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେଠାକୁ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଗସ୍ତ। ଶେଷରେ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କୁଏତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯାହା ଥିଲା କୁଏତକୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଗସ୍ତ ଏବଂ 43 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଭାରତୀୟ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେଠାକୁ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଗସ୍ତ।
ଏହା ସହିତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅନେକ ଭର୍ଚୁଆଲ୍ ଏବଂ ଇନ୍-ପର୍ସନ୍ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ସ୍ତରୀୟ ବୈଠକରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ସମିଟ୍ ଅଫ୍ ଦି ଫ୍ୟୁଚର, G20 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ, G7 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀର ଆଉଟରିଚ୍ ଅଧିବେଶନ, କ୍ୱାଡ୍ ଲିଡର୍ସ ସମ୍ମିଳନୀ, BRICS ସମ୍ମିଳନୀ, SCO ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଏବଂ ଭଏସ୍ ଅଫ୍ ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ସାଉଥ୍ ସମ୍ମିଳନୀର 3ୟ ଏଡ଼ିସନ୍।
ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ଜର୍ମାନୀ, ଇରାନ୍, ଇଟାଲୀ, ଜାପାନ, କଜାକସ୍ତାନ, କୁଏତ, ଲାଓ PDR, ମାଲେସିଆ, ମାଲଡେଭିସ୍, ମରିସସ୍, ନେପାଳ, ନାଇଜେରିଆ, ପାକିସ୍ତାନ, ଫିଲିପାଇନ୍ସ, କତାର, କୋରିଆ ଗଣରାଜ୍ୟ, ସାଉଦି ଆରବ, ସିଙ୍ଗାପୁର, ଶ୍ରୀଲଙ୍କା, ସ୍ୱିଜରଲ୍ୟାଣ୍ଡ, ଉଗାଣ୍ଡା, ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଆରବ ଏମିରେଟ୍ସ ଏବଂ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଷ୍ଟେଟ୍ ଅଫ୍ ଆମେରିକାକୁ ଗସ୍ତ କରି ବିଭିନ୍ନ କୂଟନୈତିକ ବୈଠକରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ।

ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଇରାନ୍ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଚାବାହର ବନ୍ଦରର ବିକାଶ ଓ ପରିଚାଳନା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ଇରାନ୍ ର ତତ୍କାଳୀନ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡ. ହୋସେନ୍ ଅମୀର-ଅବଦୋଲ୍ଲାହିଆନ୍ ଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ନେପାଳ ମଧ୍ଯ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେ ସେଠାକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରାମ ଚନ୍ଦ୍ର ପୌଡେଲ ଏବଂ ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଷ୍ପ କମଲ ଦହଲ 'ପ୍ରଚଣ୍ଡ' ଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ କାଠମାଣ୍ଡୁରେ ନେପାଳର ତତ୍କାଳୀନ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଏନ. ପି. ସୌଦଙ୍କ ସହିତ 7ତମ ଭାରତ-ନେପାଳ ଯୁଗ୍ମ ଆୟୋଗ ବୈଠକର ମିଳିତ-ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ନାଇଜେରିଆକୁ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଏବଂ ସେଠାକାର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ୟୁସୁଫ୍ ଟଗରଙ୍କ ସହିତ ମିଳିତ ଭାବରେ 6 ତମ ଭାରତ-ନାଇଜେରିଆ ଯୁଗ୍ମ କମିଶନ୍ ବୈଠକର ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। ସେହି ମାସରେ ସେ ଉଗାଣ୍ଡାର କମ୍ପାଲାରେ ଆୟୋଜିତ 19ତମ ନନ୍-ଆଲାଇନ୍ ଡ ମୁଭମେଣ୍ଟ (NAM) ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାରତୀୟ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ। ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜାପାନ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେ ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଫୁମିଓ କିଶିଦାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଠାକାର ତତ୍କାଳୀନ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ୟୋକୋ କାମିକାୱାଙ୍କ ସହିତ 16ତମ ଭାରତ-ଜାପାନ ରଣନୈତିକ ବୈଠକର ମିଳିତ-ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। ସେ ମଧ୍ଯ ମାଲେସିଆ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ସେଠାକାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଦାତୋ ସେରୀ ଅନୱର ବିନ୍ ଇବ୍ରାହିମ ଏବଂ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦାତୋ ସେରୀ ଉତମା ହାଜି ମହମ୍ମଦ ବିନ୍ ହାଜୀ ହସନଙ୍କ ସହ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସହଯୋଗର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ସେହି ମାସର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେ ଫିଲିପାଇନ୍ସ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଫର୍ଡିନାଣ୍ଡ ଆର. ମାର୍କୋସ୍ ଜୁନିଅର୍ ଏବଂ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏନରିକ୍ ଏ. ମାନାଲୋଙ୍କ ସହ ରାଜନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ, ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଏବଂ ପ୍ରଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୀକ୍ଷା ବୈଠକ କରିଥିଲେ। ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ଯ ଦକ୍ଷିଣ କୋରିଆକୁ ଯାଇଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେ ସେଠାକାର ତତ୍କାଳୀନ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୋ ତାଇ-ୟୁଲ୍ ସହିତ 10ତମ ଭାରତ -ROK ଯୁଗ୍ମ କମିଶନ୍ ବୈଠକର ମିଳିତ-ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। ସିଙ୍ଗାପୁରରେ ସେ ସେଠାକାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଲୀ ସିଏନ୍ ଲୁଙ୍ଗ୍ ଏବଂ ଉପ-ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଲରେନ୍ସ ୱଙ୍ଗଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ ଏବଂ ସେଠାକାର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭିଭିଆନ୍ ବାଲାକୃଷ୍ଣନଙ୍କ ସହ ଏକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ କରିବା ସହିତ ଫିନଟେକ୍, ଡିଜିଟାଲାଇଜେସନ୍ ଓ ସବୁଜ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସହଯୋଗକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ଉପରେ ଆଲୋଚନା ମଧ୍ଯ

ଜୁନ୍ ମାସରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ସେ ସେଠାକାର ତତ୍କାଳୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରନିଲ୍ ବିକ୍ରମସିଂଘେ, ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଦିନେଶ ଗୁଣୱର୍ଦ୍ଧେନା ଏବଂ ତତ୍କାଳୀନ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏମ. ୟୁ. ଏମ୍. ଅଲି ସାବ୍ରିଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ। ଭାରତର ଜନ-କେନ୍ଦ୍ରିତ ବିକାଶ ସହଯୋଗକୁ ମଜବୁତ କରିବା ପାଇଁ, ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଶ୍ରୀଲଙ୍କାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ବିକ୍ରମସିଂଘେ ମିଳିତ ଭାବରେ କଲମ୍ବୋ ଓ ତ୍ରିଙ୍କୋମାଲି ଜିଲ୍ଲାରେ ମଡେଲ୍ ଭିଲେଜ୍ ହାଉସିଙ୍ଗ୍ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ଅଧୀନରେ 48 ଟି ଗୃହ ସହିତ କ୍ୟାଣ୍ଡି, ମାଟେଲ୍ ଓ ନୁୱାରା ଏଲିଆରେ ଭାରତୀୟ ଆବାସ ପରିଯୋଜନାର ତୃତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଅଧୀନରେ 106 ଟି ଗୃହ ଉଦ୍ ଘାଟନ କରିଛନ୍ତି। ଏହା ସହିତ, ସେମାନେ ଭର୍ଚୁଆଲ୍ ଭାବରେ ସାମୁଦ୍ରିକ ଉଦ୍ଧାର ସମନ୍ୱୟ କେନ୍ଦ୍ର (MRCC) କୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ସମୁଦ୍ରରେ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ମୁଖ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ଅଟେ, ଏବଂ ଏହା 6 ମିଲିଅନ୍ ଆମେରିକୀୟ ଡଲାର ବିଶିଷ୍ଟ ଭାରତୀୟ ଅନୁଦାନରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି। ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ ଶ୍ରୀଲଙ୍କାର ବନ୍ଦର, ଜାହାଜ ଚଳାଚଳ ଓ ବିମାନ ଚଳାଚଳ, କୃଷି ଓ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ଓ ଶକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲା। ସେହି ମାସର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେ UAE କୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତ-UAE ବ୍ୟାପକ ରଣନୈତିକ ଭାଗିଦାରୀର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସେଠାକାର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶେଖ୍ ଅବଦୁଲ୍ଲା ବିନ ଜାୟେଦ ଅଲ୍ ନାହ୍ୟାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଜୁଲାଇ ମାସରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ 24ତମ SCO ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ଭାରତୀୟ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ ଅସ୍ତାନାକୁ ଯାଇଥିଲେ। ମରିସସ୍ ଗସ୍ତ ସମୟରେ ସେ ସେଠାକାର ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରବିନ୍ଦ କୁମାର ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ ଏବଂ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ଉପାୟ ଅନ୍ୱେଷଣ କରିଥିଲେ। ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ କୁଏତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେ କ୍ରାଉନ୍ ପ୍ରିନ୍ସ ଶେଖ୍ ସବାହ ଖାଲେଦ ଅଲ୍-ହମଦ ଅଲ୍-ମୁବାରକ ଅଲ୍-ସବାହ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅହମ୍ମଦ ଅବଦୁଲ୍ଲା ଅଲ୍-ଜବେର ଅଲ୍-ସବାହ ଏବଂ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅବଦୁଲ୍ଲା ଅଲି ଅଲ୍-ୟାହ୍ୟାଙ୍କୁ ଭେଟି ଉଭୟ ଦେଶର ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସହଯୋଗକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ଏହା ପରେ ସେ ମାଲଦ୍ୱୀପକୁ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେ ସେଠାକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଡ. ମହମ୍ମଦ ମୁଇଜ୍ଜୁ ଏବଂ ତତ୍କାଳୀନ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମୁସା ଜମୀରଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସହିତ ଆମର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମିଳିତ ଭାବରେ 28 ଟି ଦ୍ୱୀପରେ ଭାରତର ଲାଇନ୍ ଅଫ୍ କ୍ରେଡିଟ୍-ଆସିଷ୍ଟେଡ୍ ୱାଟର୍ ଏଣ୍ଡ ସିୱେରେଜ୍ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ ଘାଟନ କରିଥିଲେ।

ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜର୍ମାନୀକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ତତ୍କାଳୀନ ଚାନ୍ସେଲର ଓଲାଫ୍ ସ୍କଲ୍ ଜ ଏବଂ ତତ୍କାଳୀନ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆନ୍ନାଲେନା ବେରବକ୍ ଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ଏହାପରେ ସେ ଜେନେଭା ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେ ସ୍ୱିସ୍ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଇଗ୍ନାଜିଓ କାସିସଙ୍କୁ ଭେଟି ୟୁରୋପୀୟ ମୁକ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟ ସଂଘ (EFTA) ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଭାରତର ବାଣିଜ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଜେନେଭାରେ ଭାରତର ପରମାନେଣ୍ଟ ମିଶନ୍ ବିଲ୍ଡିଙ୍ଗର ଉଦଘାଟନ କରିଥିଲେ। ସେହି ମାସର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେ ୱାଶିଂଟନ୍ D.C. କୁ ଯାଇଥିଲେ, ତତ୍କାଳୀନ ବୈଦେଶିକ ସଚିବ ଆଣ୍ଟୋନି ବ୍ଲିଙ୍କେନ୍, ତତ୍କାଳୀନ ବାଣିଜ୍ୟ ସଚିବ ଜିନା ରାଇମୋଣ୍ଡୋ, ତତ୍କାଳୀନ ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ପରାମର୍ଶଦାତା (NSA) ଜେକ୍ ସୁଲିଭାନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ଆମେରିକାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ଅକ୍ଟୋବରରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆକୁ ଯାଇଥିଲେ, ସେଠାକାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆନ୍ଥୋନୀ ଆଲବାନିଜ୍ ଓ ଅନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ରାଜନୈତିକ ନେତାମାନଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ। ସେ ସେଠାକାର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ପେନି ୱଙ୍ଗ ସହିତ 15ତମ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଫ୍ରେମୱାର୍କ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ବୈଠକରେ ମଧ୍ୟ ମିଳିତ-ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ ଏବଂ ବ୍ରିସବେନ୍ ରେ ଭାରତର କନସୁଲେଟ୍ ଜେନେରାଲ୍ ର ଉଦଘାଟନ କରିଥିଲେ। ନଭେମ୍ବରରେ ସେ ଇଟାଲୀ ଗସ୍ତ କରି G7 ର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକର ଆଉଟରିଚ୍ ଅଧିବେଶନରେ ତଥା ରୋମରେ ଭୂମଧ୍ୟସାଗରୀୟ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ବୈଠକର 10ତମ ସଂସ୍କରଣରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଇଟାଲୀରେ ସେଠାକାର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଆଲୋଚନା କରିବା ସହିତ G7 ରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଅନ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ। ଡିସେମ୍ବରରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ କତାର ଏବଂ ବାହାରିନ୍ କୁ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ। କତାରରେ ସେ 22ତମ ଦୋହା ଫୋରମ୍ ରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେଠାକାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶେଖ୍ ମହମ୍ମଦ ବିନ୍ ଅବଦୁଲ୍ ରହମାନ ଅଲ୍ ଥାନୀଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ବାହାରିନ୍ ରେ ସେ ସେଠାକାର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡ. ଅବଦୁଲ୍ ଲତିଫ ବିନ୍ ରାଶିଦ ଅଲ୍ ଜୟାନୀଙ୍କ ସହ 4ତମ ଭାରତ-ବାହାରିନ୍ ହାଇ ଜଏଣ୍ଟ କମିଶନ୍ (HJC) ବୈଠକର ମିଳିତ-ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। ଡିସେମ୍ବରରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ବୈଦେଶିକ ସଚିବ US ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନେ ସେଠାକାର ତତ୍କାଳୀନ NSA ସୁଲିଭାନ୍, ତତ୍କାଳୀନ ବୈଦେଶିକ ସଚିବ ଆଣ୍ଟୋନି ବ୍ଲିଙ୍କେନ୍ ଓ NSA ପଦବୀ ପାଇଁ ନବ-ନିର୍ବାଚିତ ଡୋନାଲ୍ଡ ଟ୍ରମ୍ପଙ୍କ ନୋମିନୀ ମାଇକେଲ୍ ୱାଲ୍ ଜ ସମେତ ପ୍ରମୁଖ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।
ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅନେକ ବହୁପକ୍ଷୀୟ ବୈଠକରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆରେ 7 ତମ ଭାରତୀୟ ମହାସାଗର ସମ୍ମିଳନୀ; କାଜାଖସ୍ତାନରେ SCO କାଉନସିଲ୍ ଅଫ୍ ହେଡ୍ ସ ଅଫ୍ ଷ୍ଟେଟ୍ ର 24ତମ ବୈଠକ; ଜାପାନରେ କ୍ୱାଡ୍ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକ; ASEAN ଫ୍ରେମୱାର୍କ ଅଧୀନରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକ, ଯଥା ASEAN-ଭାରତ, ପୂର୍ବ ଏସିଆ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଏବଂ ଭିଏନ୍ତିଆନେ ରେ ASEAN ଆଞ୍ଚଳିକ ଫୋରମ୍, ଲାଓ PDR; G20 ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକ ଓ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ 79ତମ UNGA ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ ଅଧିବେଶନ; ସାଉଦି ଆରବରେ ରଣନୈତିକ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ପାଇଁ ଭାରତ-GCC ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ବୈଠକ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନରେ SCO କାଉନସିଲ ଅଫ ହେଡ ସ ଅଫ ଗଭର୍ନମେଣ୍ଟର 23ତମ ବୈଠକ।

ଫେବୃୟାରୀରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ପର୍ଥରେ 7ତମ ଭାରତୀୟ ମହାସାଗର ସମ୍ମିଳନୀକୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରି ଆଞ୍ଚଳିକ ସହଯୋଗ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ। ଜୁଲାଇ ମାସରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅସ୍ତାନାଠାରେ 24ତମ SCO ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାରତର ପ୍ରତିନିଧି ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ନେତୃବୃନ୍ଦ ପୂର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟର ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଏବଂ ବହୁପକ୍ଷୀୟ ସହଯୋଗ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ସେହି ମାସର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ସେ ଟୋକିଓରେ କ୍ୱାଡ୍ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଇଣ୍ଡୋ-ପ୍ୟାସିଫିକ୍ ଏବଂ କ୍ୱାଡ୍ ପଦକ୍ଷେପରେ ବିକାଶ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ ହୋଇଥିଲା। ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ବ୍ରାଜିଲ୍ ର 2ୟ G20 ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବୈଠକରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ UN ରିଷ୍ଟ୍ରକଚରିଙ୍ଗ, ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ସମେତ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ସେ ମଧ୍ୟ 79ତମ UN ସାଧାରଣ ପରିଷଦରେ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ବିବୃତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ରିୟାଦରେ ଭାରତ-GCC ଯୁଗ୍ମ ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ବୈଠକର ମିଳିତ-ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ, ଯାହା ଉପସାଗରୀୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ରଣନୈତିକ ବାର୍ତ୍ତାଳାପର ଅଗ୍ରଗତି କରିଥିଲା। ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଇସଲାମାବାଦରେ 23ତମ SCO କାଉନସିଲ୍ ଅଫ୍ ଗଭର୍ନମେଣ୍ଟ ମିଟିଙ୍ଗ ରେ ଭାରତର ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ବହୁମୁଖୀ ସହଯୋଗ, [illegible]
ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2024 ରେ ରିୟାଦଠାରେ ରଣନୈତିକ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ପାଇଁ ଆୟୋଜିତ ପ୍ରଥମ ଭାରତ-GCC ଯୁଗ୍ମ ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ବୈଠକର ଉଦଘାଟନୀ ଅଧିବେଶନରେ ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମିଳିତ-ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ
ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଆମର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଫ୍ରାନ୍ସ, ଗ୍ରୀସ୍, ଭୁଟାନ୍, ୟୁକ୍ରେନ୍, ମାଲଦେଭିସ୍, ବାଂଲାଦେଶ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କା, ମାଲେସିଆ, UAE, ଜମାଇକା, ଜର୍ମାନୀ ଏବଂ ଥାଇଲାଣ୍ଡର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ। ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୁଲାଇ ରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଆୟୋଜିତ 2ୟ BIMSTEC ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସମ୍ମାନାର୍ଥେ ନିଜର BIMSTEC ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସହିତ ବୈଠକ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ମିଶି 3ୟ ଭାରତ-ଜାପାନ 2+2 ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ବୈଠକର ମିଳିତ-ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ।
ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟରେ ଥିବା ରାଷ୍ଟ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ (MoS) ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଭାଗୀଦାର ଦେଶ ସହିତ ବୈଠକ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତର ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ପହଞ୍ଚକୁ ବିସ୍ତୃତ କରିଥିଲେ। MoS (ଶ୍ରୀ ଭି. ମୁରଲୀଧରନ) 3ୟ ସାଉଥ୍ ସମିଟ୍ ଅଫ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଅଫ୍ 77 ରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଉଗାଣ୍ଡା (ଜାନୁଆରୀ) ତଥା G20 ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ବ୍ରାଜିଲ୍ କୁ (ଫେବୃୟାରୀ) ଯାଇଥିଲେ।
ଭାରତରେ ନୂତନ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟଭାର ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ପରେ, ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ (ଶ୍ରୀ କୀର୍ତ୍ତି ବର୍ଦ୍ଧନ ସିଂହ) କୁଏତ (ଜୁନ୍), ନରୱେ (ଅଗଷ୍ଟ), ଆର୍ମେନିଆ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର), ମାଲେସିଆ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର), କତାର (ଅକ୍ଟୋବର), କଲମ୍ବିଆ (ଅକ୍ଟୋବର-ନଭେମ୍ବର), ଜାମ୍ବିଆ (ନଭେମ୍ବର) ଏବଂ ଆଜାରବାଇଜାନ (ନଭେମ୍ବର) ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ।
ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ (ଶ୍ରୀ ପବିତ୍ରା ମାର୍ଗେରିଟା) ଡୋମିନିକାନ୍ ରିପବ୍ଲିକ୍ (ଅଗଷ୍ଟ), କତାର (ଅଗଷ୍ଟ); ଗ୍ୱାଟେମାଲା (ଅଗଷ୍ଟ), ଏଲ୍ ସାଲଭାଡୋର (ଅଗଷ୍ଟ), ପାନାମା (ଅଗଷ୍ଟ), ତ୍ରିନିଦାଦ ଏବଂ ଟୋବାଗୋ (ଅଗଷ୍ଟ), ମେକ୍ସିକୋ, ଗ୍ରେନାଡା, ବାର୍ବାଡୋସ୍, ଆଣ୍ଟିଗୁଆ ଏବଂ ବରବୁଡ଼ା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର-ଅକ୍ଟୋବର) ଏବଂ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ (ଅକ୍ଟୋବର) ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ।
ଏହି ଗସ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଜରିଆରେ ରାଜନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସହଯୋଗ, ସାଂସ୍କୃତିକ ବିନିମୟ, ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହଯୋଗ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ପ୍ରବାସୀଙ୍କ ସହ ସଂଯୁକ୍ତ ହେବା ସମେତ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସହଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଥିଲା।

ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ/ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀ/ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ତଥା ଅନ୍ୟ ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସମେତ ବିଭିନ୍ନ ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ ପ୍ରତିନିଧିମଣ୍ଡଳକୁ ଭାରତରେ ସ୍ୱାଗତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସହ ବୈଠକ ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା। ବାଂଲାଦେଶ, ଭୁଟାନ, ଡୋମିନିକା, ଫ୍ରାନ୍ସ, ଜର୍ମାନୀ, ଗ୍ରୀସ୍, ଜମାଇକା, କୁଏତ, ମାଲଦେଭିସ୍, ମାଲେସିଆ, ମାଲଡୋଭା, ସ୍ପେନ୍, ଶ୍ରୀଲଙ୍କା, ୟୁକ୍ରେନ୍, ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଆରବ ଏମିରେଟ୍ସ, ଭେନେଜୁଏଲା ଏବଂ ଭିଏତନାମର କୂଟନୈତିକ ପ୍ରତିନିଧିମଣ୍ଡଳକୁ ଭାରତ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲା।
2024 ମସିହାରେ ଭାରତ 35 ଟି ଦେଶ ସହିତ ବୈଦେଶିକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପରାମର୍ଶ (FOC) ଆୟୋଜନ କରିଥିଲା। FOC ହେଉଛି ଭାଗୀଦାର ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ତଥା ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ସହିତ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ଏକ ଔପଚାରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ତନ୍ତ୍ର। ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପର୍ତ୍ତୁଗାଲ (ଜାନୁଆରୀ); ଜାପାନ (ଫେବୃୟାରୀ); ଫ୍ରାନ୍ସ (ମାର୍ଚ୍ଚ); କୋଟ୍ ଡି'ଆଇଭର୍ (ମାର୍ଚ୍ଚ), କାବୋ ଭର୍ଦେ (ମାର୍ଚ୍ଚ); ମରିସନିଆ (ମାର୍ଚ୍ଚ); ଲକ୍ସମବର୍ଗ (ଏପ୍ରିଲ); ବେଲଜିୟମ (ଏପ୍ରିଲ); କଙ୍ଗୋ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଗଣରାଜ୍ୟ (ଏପ୍ରିଲ); କ୍ରୋଏସିଆ (ଏପ୍ରିଲ); ନେଦରଲ୍ୟାଣ୍ଡ (ମଇ); ସ୍ୱିଡେନ (ମଇ); ନରୱେ (ମଇ); ଏରିଟ୍ରିଆ (ମଇ); UK (ମଇ); ବେନିନ୍ (ଜୁନ୍); ଟୋଗୋ (ଜୁନ୍); ଜର୍ମାନୀ (ଜୁଲାଇ); କୁଏତ (ଜୁଲାଇ); ଜିମ୍ବାୱେ (ଅଗଷ୍ଟ); ଜାମ୍ବିଆ (ଅଗଷ୍ଟ); ଇସ୍ରାଏଲ୍ (ଅଗଷ୍ଟ); ଆର୍ଜେଣ୍ଟିନା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର); ଉରୁଗୁଏ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର); ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର); ମୋଲଡୋଭା (ଅକ୍ଟୋବର); କଲମ୍ବିଆ (ଅକ୍ଟୋବର); ଗିନି (ଅକ୍ଟୋବର); କତର (ଅକ୍ଟୋବର); ମଣ୍ଟେନେଗ୍ରୋ (ଅକ୍ଟୋବର); ସାଇପ୍ରସ୍ (ନଭେମ୍ବର); ବୋସନିଆ ଏବଂ ହର୍ଜଗୋଭିନା (ନଭେମ୍ବର); ସିରିଆ (ନଭେମ୍ବର); ରୁୱାଣ୍ଡା (ଡିସେମ୍ବର); ଏବଂ ଲିବେରିଆ (ଡିସେମ୍ବର) ସହିତ FOC ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା।
ଏହି ବୈଠକଗୁଡ଼ିକ ଭାରତର ନିଜସ୍ୱ ସ୍ୱାର୍ଥର ପରିପୂରଣ ସହିତ ଅନ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଦୃଢ଼ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କ ଓ ସହଯୋଗକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ନିରନ୍ତର କୂଟନୈତିକ ପ୍ରୟାସକୁ ରେଖାଙ୍କିତ କରୁଛି।
ନିଜର 'ପଡ଼ୋଶୀ ପ୍ରଥମ' ନୀତି ଅଧୀନରେ, ଭାରତ ଏହାର ନିକଟ ପଡୋଶୀ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସଂଯୋଗ ଓ ବିକାଶ ଭାଗୀଦାରୀକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରୁଛି। ପଡୋଶୀ ଦେଶ ଭାବରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭାରତର ପହଞ୍ଚର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ, ଜୁନ୍ ରେ ନୂଆ ସରକାରଙ୍କ ଶପଥ ଗ୍ରହଣ ଉତ୍ସବରେ ଅନେକ ନେତାଙ୍କୁ ଆମନ୍ତ୍ରିତ କରାଯାଇଥିଲା। ବାଂଲାଦେଶର ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶେଖ ହାସିନା, ଉପ-ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ସେଶେଲ୍ ସ ଅହମ୍ମଦ ଆଫିଫ୍ , ମରିସସ୍ ର ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରବୀନ୍ଦ କୁମାର ଜଗନ୍ନାଥ, ମାଲଦେଭିସ୍ ର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଡ. ମହମ୍ମଦ ମୁଇଜୁ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କାର ତତ୍କାଳୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରାନିଲ ବିକ୍ରମସିଂଘେ, ଭୁଟାନର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଦଶୋ ଶେରିଙ୍ଗ ଟୋଗେ ଏବଂ ନେପାଳର ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଷ୍ପ କମଲ ଦହଲ 'ପ୍ରଚଣ୍ଡ' ଏହି ସମାରୋହରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ।
ଆଫଗାନିସ୍ତାନ ପ୍ରତି ଭାରତର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଏହାର ଐତିହାସିକ ସମ୍ପର୍କ, ଲୋକମାନଙ୍କର ଆପୋଷ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ଚୁକ୍ତିନାମା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହେଉଛି। 2021 ଠାରୁ, ଭାରତ 50,000 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଗହମ, 300 ଟନ୍ ଚିକିତ୍ସା ଉପକରଣ, 28 ଟନ୍ ସହାୟତା ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ 40,000 ଲିଟର୍ ମାଲାଥିଅନ୍ (କୀଟନାଶକ) ସମେତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମାନବିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛି। ୟୁନାଇଟେଡ୍ ନେସନ୍ସ ଅଫିସ୍ ଅନ୍ ଡ୍ରଗ୍ସ ଏଣ୍ଡ କ୍ରାଇମ୍ (UNODC) ସହିତ ମିଳିତ ଭାବରେ ଭାରତ ସେଠାକାର ସମସ୍ୟାଗ୍ରସ୍ତ ଜନସାଧାରଣ, ବିଶେଷ କରି ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ସାମଗ୍ରୀ ବିତରଣ କରିଛି। ଇଣ୍ଡିଆନ୍ କାଉନସିଲ୍ ଫର୍ କଲଚରାଲ୍ ରିଲେସନ୍ସ (ICCR) ଆଫଗାନ୍ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ 2,000 ଅନଲାଇନ୍ ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଛି, 600 ମହିଳା ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଛି। ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଜାରୀ ରହିଥିବା ମାନବୀୟ ସହାୟତା ପାଇଁ କାବୁଲରେ ଏକ ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଟିମ୍ ରହିଛି।

ଭାରତ ଓ ବାଂଲାଦେଶ ଉଭୟର ଇତିହାସ, ଭାଷା, ସଂସ୍କୃତି ସହିତ ଅନ୍ୟ କେତେକ ସାଧାରଣ ବିଷୟରେ ପରସ୍ପର ସହିତ ଗଭୀର ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଛି। ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରାଜନୈତିକ ଓ ସୁରକ୍ଷା ସହଯୋଗ, ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମ୍ପର୍କ, ବିକାଶ ଭାଗୀଦାରୀ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ଲୋକମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଦାନପ୍ରଦାନ ଭଳି ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହଯୋଗକୁ ସାମିଲ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ପର୍କ ବିକଶିତ ହୋଇଛି। ବାଂଲାଦେଶ ହେଉଛି ଦକ୍ଷିଣ ଏସିଆରେ ଭାରତର ସର୍ବବୃହତ ବାଣିଜ୍ୟ ଭାଗୀଦାର ଏବଂ ଭାରତ ଏସିଆରେ ବାଂଲାଦେଶର ସବଠାର ବଡ ରପ୍ତାନୀ ଗନ୍ତବ୍ୟସ୍ଥଳ ହୋଇପାରିଛି।
ଜୁନ୍ ମାସରେ ବାଂଲାଦେଶର ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶେଖ ହସିନା ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ପରିଷଦର ଶପଥ ଗ୍ରହଣ ସମାରୋହରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ। ଜୁଲାଇ-ଅଗଷ୍ଟରେ ବାଂଲାଦେଶରେ ହୋଇଥିବା ଘଟଣାକ୍ରମ ପରେ, ବାଂଲାଦେଶର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ସରକାରଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ପରାମର୍ଶଦାତା ପ୍ରଫେସର ମହମ୍ମଦ ୟୁନୁସ୍ ଙ୍କ ସହିତ ନିୟମିତ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲା। ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେଉଛନ୍ତି ବିଶ୍ୱ ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ମୁଖ୍ୟ ପରାମର୍ଶଦାତା ୟୁନୁସ୍ ଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ 17 ଅଗଷ୍ଟରେ 3ୟ ଭଏସ୍ ଅଫ୍ ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ସାଉଥ୍ ସମିଟ୍ ରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ। ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ 79ତମ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ନେସନ୍ସ ଜେନେରାଲ ଆସେମ୍ବ୍ଲିରେ ଆମର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ବାଂଲାଦେଶର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ପରାମର୍ଶଦାତା ତୌହିଦ ହୋସେନଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ। ଡିସେମ୍ବରରେ ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ସଚିବ ଢାକାକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ବାଂଲାଦେଶର ମୁଖ୍ୟ ପରାମର୍ଶଦାତା ଏବଂ ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ, ସ୍ଥିର, ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ, ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଏବଂ ସମାବେଶୀ ବାଂଲାଦେଶ ପାଇଁ ଭାରତର ସମର୍ଥନ ଏହି ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ସମୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥିଲା।
ବାଂଲାଦେଶ ଆଜି ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ବଡ ବିକାଶ ସହଯୋଗୀ ଅଟେ। ଭାରତ ଗତ ଆଠ ବର୍ଷରେ ବାଂଲାଦେଶକୁ ତିନୋଟି ଲାଇନ୍ ଅଫ୍ କ୍ରେଡିଟ୍ (LOC) ପ୍ରଦାନ କରିଛି ଯାହାକି ସଡ଼କ, ରେଳବାଇ, ଜାହାଜ ଚଳାଚଳ ଓ ବନ୍ଦର ସମେତ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ପାଇଁ ପ୍ରାୟ 8 ବିଲିଅନ୍ USD ଅଟେ। ଏହା ସହିତ, ଉଚ୍ଚ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସାମୁଦାୟିକ ବିକାଶ ପରିଯୋଜନା (HICDP) ବାଂଲାଦେଶରେ ଭାରତର ବିକାଶ ସହାୟତାର ଏକ ସକ୍ରିୟ ସ୍ତମ୍ଭ ଅଟେ ଏବଂ ଏଥିରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଛାତ୍ରାବାସ, ଶିକ୍ଷାସଂସ୍ଥାନର ଗଠନ, ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ସାଂସ୍କୃତିକ କେନ୍ଦ୍ର, ଅନାଥାଶ୍ରମ ଏବଂ ସାଧାରଣ ସାଂସ୍କୃତିକ ଐତିହ୍ୟର ପୁନଃସ୍ଥାପନ ସାମିଲ ଅଛି।
ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି। 2023 ରେ ଖୁଲନା-ମଙ୍ଗଲା ପୋର୍ଟ ରେଲ୍ ଲାଇନ୍ ସଫଳତାର ସହ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ, ନଭେମ୍ବର 2024 ରେ ଅଖୌରା-ଅଗରତଲା କ୍ରସ୍ ବର୍ଡର ରେଲ୍ ଲିଙ୍କ୍ ପରିଯୋଜନା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା। ଏହା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଇଲଖୁଣ୍ଟ ଅଟେ କାରଣ ଏହା ଭାରତର ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳକୁ ରେଳବାଇ ଦ୍ୱାରା ବାଂଲାଦେଶ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଯାହା ଫଳରେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ରେଳ ସଂଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି।

ଭାରତ ଓ ଭୁଟାନ ମଧ୍ୟରେ ଆଦର୍ଶ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଛି ଯାହାର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି ପାରସ୍ପରିକ ବିଶ୍ୱାସ, ସମସ୍ତ ସ୍ତରରେ ବୁଝାମଣା ଓ ସଦ୍ଭାବନା ତଥା ଦୁଇ ଦେଶର ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆପୋଷ ସମ୍ପର୍କ। 2024 ମସିହାରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭୁଟାନ ଗସ୍ତ, ଭୁଟାନର ମହାମହିମ ରାଜାଙ୍କ ଭାରତକୁ ରାଜକୀୟ ଗସ୍ତ, ଭୁଟାନର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭାରତ ଗସ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ଗସ୍ତ ସମେତ ଅନେକ ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ଜରିଆରେ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କର ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିରନ୍ତର ପ୍ରଗତି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା। ଭାରତର 13ତମ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷୀୟ ଯୋଜନା (2024-2029) ଦ୍ୱାରା ଭୁଟାନକୁ ଦୁଇଗୁଣ ସହାୟତା କରିବା ଫଳରେ ଭୁଟାନ ସହିତ ବିକାଶ ସହଯୋଗ ଯୋଜନା ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ ହୋଇପାରିଛି। ଭୁଟାନରେ ନିର୍ମାଣଧୀନ ଥିବା ହାଇଡ୍ରୋପାୱାର ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଭାରତର ସହାୟତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ଏବଂ ପୁନତସଙ୍ଗଚ୍ଛୁ II ହାଇଡ୍ରୋପାୱାର ପ୍ରକଳ୍ପ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାକୁ ଯାଉଛି। ଭାରତ ଏବଂ ଭୁଟାନ ମଧ୍ୟରେ ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସହଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି, କାରଣ ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ବାଣିଜ୍ୟ ସଚିବ ସ୍ତରୀୟ ଆଲୋଚନା ସମୟରେ ଅନେକ ପ୍ରମୁଖ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା। ଆସାମର ଦରଙ୍ଗା ରେ ଇମିଗ୍ରେସନ୍ ଚେକ୍ ପୋଷ୍ଟ ଖୋଲିବା ଏବଂ ରେଳ ଲିଙ୍କ୍ ସ୍ଥାପନ ଉପରେ ପ୍ରଗତି ସୀମାପାର ସଂଯୋଗ ପଦକ୍ଷେପକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବ।

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଣ୍ଠିଯୋଗାଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରମୁଖ ବିକାଶ ପରିଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗ୍ୟାଲସୁଏନ୍ ଜେଟ୍ ସନ୍ ପେମା ୱାଙ୍ଗଚକ୍ ମଦର୍ ଏବଂ ଚାଇଲ୍ଡ ହସ୍ପିଟାଲ୍ ମାର୍ଚ୍ଚରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା। ଏହି ହସ୍ପିଟାଲ୍ ରେ 150 ବେଡ୍ ର କ୍ଷମତା ରହିଛି ଏବଂ ଶିଶୁ, ସ୍ତ୍ରୀରୋଗ ବିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ପ୍ରସୂତି, ଆନେସ୍ଥେସିଓଲୋଜି, ଏକ ଅପରେସନ୍ ଥିଏଟର, ନିଓନାଟାଲ୍ ଇଣ୍ଟେନସିଭ୍ କେୟାର ଏବଂ ପିଡିଆଟ୍ରିକ୍ ଇଣ୍ଟେନସିଭ କେୟାର ୟୁନିଟ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ସୁବିଧା ରହିଛି।

ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଭୁଟାନର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶେରିଙ୍ଗ ଟୋଗେ ଥିମ୍ପୁ ଠାରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2024 ରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସହାୟତାରେ ନିର୍ମିତ ଏକ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଡାକ୍ତରଖାନା, ଗ୍ୟାଲସୁଏନ୍ ଜେଟ୍ ସନ୍ ପେମା ୱାଙ୍ଗଚକ୍ ମଦର୍ ଏବଂ ଚାଇଲ୍ଡ ହସ୍ପିଟାଲ୍ ର ଉଦ୍ ଘାଟନ କରିଥିଲେ।

ମାଲଡେଭିସ୍ ହେଉଛି ଆମର ଏକ ସାମୁଦ୍ରିକ ପଡ଼ୋଶୀ ଯାହା ସହିତ ଭାରତର ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଜାତିଗତ, ଭାଷାଗତ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିବିଡ଼ ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଆସିଛି। ଭାରତ ମହାସାଗର କ୍ଷେତ୍ର (IOR) ର ସୁରକ୍ଷା ଓ ନିରାପତ୍ତା ବଜାୟ ରଖିବାରେ ଉଭୟ ଦେଶର ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ରହିଛି ଏବଂ ମାଲଡେଭିସ୍ ଭାରତର ପଡ଼ୋଶୀ ପ୍ରଥମ ନୀତି ଓ ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷା ଓ ବିକାଶ (SAGAR) ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଏକ ବିଶେଷ ସ୍ଥାନ ରଖିଛି।

ମାଲଡେଭିସ୍ ସହ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସହଯୋଗ ପ୍ରାକୃତିକ ଭାବରେ ସାମୁଦ୍ରିକ ସୁରକ୍ଷା, ଯୋଗାଯୋଗ, ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଏବଂ ସାମୁଦାୟିକ ନିର୍ମାଣ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରକଳ୍ପର ବିକାଶ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ ହୋଇଛି। ଅଗଷ୍ଟରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାଲଡେଭିସ୍ କୁ ଯାଇଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ସେ ସେଠାକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ତତ୍କାଳୀନ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ । ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆଡୁ ରିକ୍ଲେମେସନ୍ ଏବଂ ଶୋର୍ ପ୍ରୋଟେକ୍ସନ୍ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ଏବଂ ଆଡୁ ଡିଟୁର୍ ଲିଙ୍କ୍ ବ୍ରିଜ୍ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ର ଉଦଘାଟନ କରିଥିଲେ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ହେଉଛି ଭାରତ ତରଫରୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପରିଯୋଜନା ଗ୍ରେଟର୍ ମେଲ୍ କନେକ୍ଟିଭିଟି ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ (GMCP) ର ଅଂଶ ବିଶେଷ। ଏହା ସହିତ ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ମାଲଡେଭିସ୍ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମିଳିତ ଭାବରେ ଛଅଟି HICDP ସହିତ 28 ଟି ଦ୍ୱୀପରେ ଭାରତର ଲାଇନ୍ ଅଫ୍ କ୍ରେଡିଟ୍ (LOC) ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ଏକ ଜଳ ଓ ସିୱେରେଜ୍ ନେଟୱର୍କ ପ୍ରକଳ୍ପର ଉଦଘାଟନ କରିଥିଲେ। ଭାରତରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ 1,000 ମାଲଡେଭିସର ପ୍ରଶାସନିକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କ୍ଷମତା ନିର୍ମାଣକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଚୁକ୍ତିନାମା ଆଦାନ-ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମାଲଡେଭିସରେ ୟୁନିଫାଏଡ୍ ପେମେଣ୍ଟ ଇଣ୍ଟରଫେସ୍ (UPI) ପ୍ରଣାଳୀ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା।

ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ, ମାଳଦ୍ୱୀପର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭାରତକୁ ରାଜକୀୟ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତର ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଓ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମୁଇଜ୍‌ଜୁ 'ବ୍ୟାପକ ଆର୍ଥିକ ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ ସୁରକ୍ଷା ସହଭାଗିତା' ପାଇଁ ଭାରତ-ମାଳଦ୍ୱୀପ ଭିଜନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ଯାହାକି ସମ୍ବନ୍ଧ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ଥିଲା। ପାରସ୍ପରିକ ହିତର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ଅନେକ ବୁଝାମଣା ଓ ଚୁକ୍ତିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲା। ଏହି ଗସ୍ତର ମୁଖ୍ୟ ବିଶେଷତାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ହନିମାଧୁ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବିମାନବନ୍ଦରରେ ଏକ ନୂଆ ରନୱେର ଉଦଘାଟନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ମାଳଦ୍ୱୀପର ବିମାନ ଚଳାଚଳ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି। ଏହା ସହିତ, EXIM ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆର କ୍ରେତାଙ୍କ କ୍ରେଡିଟ୍ ସୁବିଧା ଅଧୀନରେ ନିର୍ମିତ 700 ସୋସିଆଲ୍ ହାଉସିଙ୍ଗ୍ ୟୁନିଟଗୁଡ଼ିକୁ ଔପଚାରିକ ଭାବରେ ମାଳଦ୍ୱୀପ ସରକାରଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା, ଏହା ଦେଶରେ ଆବାସ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ ମାଳଦ୍ୱୀପରେ ରୂପେ କାର୍ଡ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା।

ମିଆଁମାର ହେଉଛି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଡ଼ୋଶୀ ଦେଶ ଯାହାର ଭାରତ ସହିତ ଏକ ଦୀର୍ଘ ଭୂମି ସୀମା ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ ସୀମା ଯୋଡି ହୋ ଇ ରହିଛି। ଭାରତର ପଡ଼ୋଶୀ ପ୍ରଥମେ ଏବଂ ଆକ୍ଟ ଇଷ୍ଟ ନୀତିଗୁଡ଼ିକର ସମନ୍ୱୟ ହେବା କାରଣରୁ, ASEAN ଦେଶ ସମେତ ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ ଏସିଆର ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଭାରତର ସମ୍ପର୍କ ପାଇଁ ମିଆଁମାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ। ଭାରତ ଓ ମିଆଁମାର ମଧ୍ୟରେ ସଭ୍ୟତାଗତ, ଐତିହାସିକ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି ଓ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତମ ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଛି। ବୌଦ୍ଧ ଧର୍ମ ହେଉଛି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଂସ୍କୃତିକ ସେତୁ ଏବଂ ମିଆଁମାର ସହିତ ଭାରତର ମିଳିତ ଐତିହ୍ୟର ଏକ ଅଂଶ।

ଫେବୃୟାରୀ 2021ରୁ, ମିଆଁମାରରେ ରାଜନୈତିକ ଓ ସୁରକ୍ଷା ପରିସ୍ଥିତି ଖରାପ ହୋ ଇଛି। ମିଆଁମାରରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ସୁରକ୍ଷା ଓ ମାନବୀୟ ପରିସ୍ଥିତି ଚିନ୍ତାର କାରଣ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହାର ଭାରତ ଉପରେ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଭାବ ରହିଛି। ହିଂସା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ କରିବା, ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବା, ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ଏବଂ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପଥରେ ଫେରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ମିଆଁମାରକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଛି।

ଭାରତ ଓ ନେପାଳ ସେମାନଙ୍କର ଅନନ୍ୟ, ବହୁମୁଖୀ ଓ ଦୃଢ଼ ସମ୍ପର୍କ ନିର୍ମାଣ କରିବା ଜାରୀ ରଖିଛନ୍ତି ଯାହାକି ଅଂଶୀଦାର କରାଯାଇଥିବା ଐତିହାସିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଭୌଗୋଳିକ ଓ ସଭ୍ୟତାଗତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଅଟେ। ଭାରତ ଏବଂ ନେପାଳ ମଧ୍ୟରେ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଥିବା ସୀମା ଏବଂ ନାଗରିକଙ୍କ ମୁକ୍ତ ଗତିବିଧି ଏହି ଦୃଢ଼ ଏବଂ ଗଭୀର ସମ୍ପର୍କକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଥାଏ। ପଡ଼ୋଶୀ ପ୍ରଥମେ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ, ଶ କ୍ତି, ବାଣିଜ୍ୟ, ରେଳବାଇ, ଡିଜିଟାଲ୍ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଓ ସଂସ୍କୃତି ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ସଂଯୋଗୀକରଣ ପଦକ୍ଷେପର ଦ୍ରୁତ ପ୍ରସାର ଏବଂ ସୁଦୃଢ଼ୀକରଣ ହୋଇଛି।

ଜୁନ୍ ମାସରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଶପଥ ଗ୍ରହଣ ଉତ୍ସବରେ ନେପାଳର ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଷ୍ପ କମଳ ଦହଲ 'ପ୍ରଚଣ୍ଡ' ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ। ଜୁଲାଇ ମାସରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନେପାଳର ନବନିଯୁକ୍ତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କେ. ପି. ଶର୍ମା ଓଲିଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ବାର୍ତ୍ତା ପଠାଇଥିଲେ। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ନେପାଳର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓଲି ଅଗଷ୍ଟରେ ଭାରତ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ତୃତୀୟ (3rd) ଭଏସ୍ ଅଫ୍ ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ସାଉଥ୍ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭର୍ଚୁଆଲ୍ ଭାବରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା UN ଜେନେରାଲ ଆସେମ୍ବ୍ଲିର 79ତମ ଅଧିବେଶନରେ ମଧ୍ୟ ଉଭୟ ନେତୃବୃନ୍ଦ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2024 ରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା UN ଜେନେରାଲ ଆସେମ୍ବ୍ଲିର 79 ତମ ଅଧିବେଶନ ଅବସରରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନେପାଳର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କେ. ପି. ଶର୍ମା ଓଲିଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଜାନୁଆରୀରେ ନେପାଳ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନେପାଳର ତତ୍କାଳୀନ ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ନାରାୟଣ ପ୍ରକାଶ ସୌଦଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସହଯୋଗର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ର ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ। ପରେ ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ, ନେପାଳର ନୂଆ ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଡ. ଆରଜୁ ରାଣା ଦେଉବା ଭାରତକୁ ଔପଚାରିକ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ସମୟରେ ସେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।
ଭାରତ ଓ ଶ୍ରୀଲଙ୍କାର ବୌଦ୍ଧିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଧାର୍ମିକ ଓ ଭାଷାଗତ ସମ୍ପର୍କ ଓ ଦୁଇ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧ 2500 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ପୁରୁଣା ଅଟେ। ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ପଡ଼ୋଶୀ ପ୍ରଥମେ ନୀତି ତଥା SAGAR ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶୀଦାର ଅଟେ।
ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଆର୍ଥିକ, ବିକାଶମୂଳକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କକୁ ଗଭୀର କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ବିଭିନ୍ନ ନେତୃତ୍ୱ-ସ୍ତରୀୟ ସମ୍ପର୍କ ଏବଂ ପଦକ୍ଷେପ ମାଧ୍ୟମରେ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କ ଜାରି ରହିଥିଲା।
ଫେବୃଆରୀ ମାସରେ, ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଏବଂ ଶ୍ରୀଲଙ୍କାର ତତ୍କାଳୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରାନିଲ ବିକ୍ରମସିଂଘେ ମିଳିତ ଭାବରେ ଶ୍ରୀଲଙ୍କାରେ UPI ଉଦ୍ ଘାଟନ କରିଥିଲେ। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ବିକ୍ରମସିଙ୍ଘେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଶପଥ ଗ୍ରହଣ ସମାରୋହରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ 9-10 ଜୁନ୍ ରେ ଭାରତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହାପରେ ଅଗଷ୍ଟରେ ଭଏସ୍ ଅଫ୍ ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ସାଉଥ୍ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀର ତୃତୀୟ (3rd) ସଂସ୍କରଣରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ।
ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୁନ୍ ରେ ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶ୍ରୀଲଙ୍କାର ତତ୍କାଳୀନ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ M.U.M. ଅଲୀ ସାବ୍ରିଙ୍କ ସହିତ ସବିଶେଷ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। 20 ଜୁନ୍ ରେ ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଲମ୍ବୋ ଗସ୍ତ ସମୟରେ 6 ମିଲିଅନ୍ USD ର ଭାରତୀୟ ଅନୁଦାନ ସହିତ ସ୍ଥାପିତ ସନ୍ଧାନ ଓ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରମୁଖ କେନ୍ଦ୍ର ମେରିଟାଇମ୍ ରେସ୍କ୍ୟୁ କୋଅର୍ଡିନେସନ ସେଣ୍ଟର (MRCC) ର ଉଦଘାଟନ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା।
ଶ୍ରୀଲଙ୍କାରେ ନୂଆ ସରକାର ଓ ରାଜନୈତିକ ନେତୃତ୍ୱ ନିର୍ବାଚନ ପରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଅକ୍ଟୋବରରେ ଶ୍ରୀଲଙ୍କାକୁ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ, ନୂତନ ଭାବରେ ଶପଥ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଅନୁରା କୁମାରା ଦିସାନାୟକେଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିବା ପ୍ରଥମ ବିଦେଶୀ ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥିଲେ। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଭିଜିତା ହେରାଥଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। 15-17 ଡିସେମ୍ବରରେ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଅନୁରା କୁମାର ଦିସାନାୟକେ ଭାରତକୁ ରାଜକୀୟ ଗସ୍ତରେ ଆସିଥିଲେ। ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ଏହା ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ବିଦେଶ ଗସ୍ତ ଥିଲା। ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଦିସାନାୟକେ ଓ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା '' ଅଂଶୀଦାର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସହଭାଗିତାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ'' ଶୀର୍ଷକ ଏକ ମିଳିତ ବିବୃତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା।
ଶ୍ରୀଲଙ୍କାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଅନୁରା କୁମାର ଦିସାନାୟକେ ଭାରତ ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉଭୟ ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଡିସେମ୍ବର 2024 ରେ "ଅଂଶୀଦାର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସହଭାଗିତାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ" ଶୀର୍ଷକ ଏକ ମିଳିତ ବିବୃତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା।
ପାକିସ୍ତାନ ସହିତ ସ୍ୱାଭାବିକ ପଡୋଶୀ ସମ୍ପର୍କ ଆଶା ରଖି ଭାରତ କହିଛି ଯେ ଉଭୟ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକୁ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଓ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଆତଙ୍କବାଦ, ଶତ୍ରୁତା ଓ ହିଂସା ମୁକ୍ତ ପରିବେଶରେ ସମାଧାନ କରାଯିବା ଉଚିତ। ଏପରି ଏକ ଅନୁକୂଳ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ହେଉଛି ପାକିସ୍ତାନର ଦାୟିତ୍ୱ। ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ଭାରତ ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସାଲିସ କରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଭାରତର ସୁରକ୍ଷା ଓ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଖଣ୍ଡତାକୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ପ୍ରୟାସର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ଦୃଢ଼ ଓ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବ।

ଭାରତ କଏଦୀ ଓ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀଙ୍କ ବିନିମୟ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ସହିତ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରା ସଂଗଠନ ଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ନିରନ୍ତର କାମ କରୁଛି। ଭାରତ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ଜାନୁଆରୀରେ ଭାରତ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ମଧ୍ୟରେ ପରମାଣୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡିକ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ନିଷେଧ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅଧୀନରେ ଥିବା ପରମାଣୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ଆଦାନପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ SCO କାଉନସିଲ୍ ଅଫ୍ ହେଡ୍ସ ଅଫ୍ ଗଭର୍ନମେଣ୍ଟ ର 23ତମ ବୈଠକରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ପାକିସ୍ତାନ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ।
ଆଞ୍ଚଳିକ ସଂଯୋଗ ଓ ସହଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ, ଭାରତ ବହୁମୁଖୀ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ବୈଷୟିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ସହଯୋଗ ପାଇଁ ବଙ୍ଗୋପସାଗର ପ୍ରୟାସ (BIMSTEC) ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରୟାସରେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗଦାନ ଦେଇଛି। ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୁଲାଇ ମାସରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଦ୍ୱିତୀୟ (2nd) BIMSTEC ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିବା ନିଜର BIMSTEC ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଆତିଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅଗଷ୍ଟରେ, ଭାରତ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ପ୍ରଥମ (1st) BIMSTEC ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ମିଳନୀ ଆୟୋଜନ କରିଥିଲା, ଯାହା ବଙ୍ଗୋପସାଗର କ୍ଷେତ୍ରରୁ 300 ରୁ ଅଧିକ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କୁ ସାମିଲ କରାଯାଇଥିଲା।
ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜୁନ୍ ମାସରେ ବିହାରର ରାଜଗିର ନିକଟରେ ନାଳନ୍ଦା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ନୂଆ କ୍ୟାମ୍ପସର ଉଦଘାଟନ କରିଥିଲେ। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ତୃତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକାଳର 100 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଉଦଘାଟିତ ହୋ ଇଥିବା ଏହା ପ୍ରଥମ ମାଇଲଷ୍ଟୋନ୍ ଥିଲା। ବୌଦ୍ଧିକ, ଦାର୍ଶନିକ, ଐତିହାସିକ ଏବଂ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅଧ୍ୟୟନ ଅନୁସରଣ ପାଇଁ ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭାବରେ ନାଳନ୍ଦାର ପ୍ରାଚୀନ ଗୌରବକୁ ପୁନର୍ଜୀବିତ କରିବା ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହିଛି। ଭାରତ ସହିତ, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ବାଂଲାଦେଶ, ଭୁଟାନ, ବ୍ରୁନେଇ ଦାରୁସଲାମ୍, କମ୍ବୋଡିଆ, ଚାଇନା, ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ, ଲାଓସ୍, ମରିସସ୍, ମିଆଁମାର, ନ୍ୟୁଜିଲାଣ୍ଡ, ପର୍ତ୍ତୁଗାଲ, ସିଙ୍ଗାପୁର, ଦକ୍ଷିଣ କୋରିଆ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କା, ଥାଇଲାଣ୍ଡ ଏବଂ ଭିଏତନାମ ସମେତ ଏହି ପ୍ରୟାସରେ 17 ଟି ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀ ଦେଶ ରହିଛି। ଏହି ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତମାନେ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ୍ୟାମ୍ପସ ଉଦଘାଟନୀ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ନାଳନ୍ଦା ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ।
ଗତ ବର୍ଷ ଭାରତ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ କୂଟନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ସମ୍ପୃକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ କୋମୋରୋସ୍ , ମାଡାଗାସ୍କାର, ମରିସସ୍ ଏବଂ ସେଶେଲ୍ସ ସମେତ ଭାରତ ମହାସାଗରୀୟ କ୍ଷେତ୍ରର ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ନିଜର ସମ୍ପର୍କକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଛି। କୋମୋରୋସ୍ ର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଅଜାଲି ଅସୌମାନୀ ଏବଂ ସେଶେଲ୍ସର ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଅହମ୍ମଦ ଆଫିଫଙ୍କ ସହିତ କ୍ଷେତ୍ରର ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ଆତିଥ୍ୟ ଦେଇ ଭାରତ ଏହାର SAGAR ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଛି। ଏହି ବୈଠକଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଏବଂ ଆଞ୍ଚଳିକ ସହଯୋଗକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରିଥାଏ।
ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ମରିସସ୍ ର ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରବୀନ୍ଦ ଜୁଗନ୍ନାଥ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ ହୋଇଥିବା ଛଅଟି ସାମୁଦାୟିକ ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପ ସହିତ ଅଗଲେଗା ଦ୍ୱୀପରେ ଏକ ନୂଆ ଏୟାରଷ୍ଟ୍ରିପ୍ ଓ ଜେଟିର ଭର୍ଚୁଆଲ୍ ଭାବରେ ଉଦ୍ ଘାଟନ କରିଥିଲେ। ୱାର୍ଲଡ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟସ୍ ସମିଟ୍ ସମୟରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମାଡାଗାସ୍କରର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଆଣ୍ଡ୍ରି ରାଜୋଇଲିନାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସହଯୋଗରେ 'ମିଳନ 2024' ଭଳି ମିଳିତ ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରମୁଖ (MAHASAGAR) ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା।

ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଭାରତୀୟ ନୌସେନା ଦ୍ୱାରା MAHASAGAR ର ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ ଭର୍ଚୁଆଲ୍ ଇଣ୍ଟରାକ୍ସନ୍ ର ତୃତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା, ଏହି ସମୟରେ ନୌସେନା/ସାମୁଦ୍ରିକ ସଂସ୍ଥାର ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ଭାରତ ମହାସାଗର କ୍ଷେତ୍ରର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଯଥା ବାଂଲାଦେଶ, କୋମୋରୋସ୍, କେନିଆ, ମାଡାଗାସ୍କର, ମାଳଦ୍ୱୀପ, ମରିସସ୍, ମୋଜାମ୍ବିକ, ସେଶେଲ୍ସ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଏବଂ ତାଞ୍ଜାନିଆର ବରିଷ୍ଠ ନେତୃତ୍ୱଙ୍କ ସହ ନୌସେନା ମୁଖ୍ୟ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ଆଲୋଚନାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଥିଲା ’IOR ରେ ସାମୁଦ୍ରିକ ସୁରକ୍ଷା ଆହ୍ୱାନଗୁଡ଼ିକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସହଯୋଗ’, ଯାହା ଭାରତ ମହାସାଗର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାଧାରଣ ସାମୁଦ୍ରିକ ଆହ୍ୱାନଗୁଡ଼ିକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ନିମନ୍ତେ କ୍ଷମତା ନିର୍ମାଣରେ ସହଯୋଗ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଓ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟତା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିଥାଏ।
ବହୁ-ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଅଭ୍ୟାସ MILAN ର 12ତମ ସଂସ୍କରଣ ଫେବୃୟାରୀ ମାସରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ସଂସ୍କରଣ ସବୁଠାରୁ ବଡ ଥିଲା ଓ ଏଥିରେ ଭାରତୀୟ ଜାହାଜ ଓ 16 ବିଦେଶୀ ଯୁଦ୍ଧ ଜାହାଜ ଓ ଅନ୍ୟ ଅଂଶୀଦାର ଦେଶଗୁଡିକରୁ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ସାମୁଦ୍ରିକ ସୁରକ୍ଷା, ଶାନ୍ତି ଓ ସମୃଦ୍ଧିର ମିଳିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ଆଞ୍ଚଳିକ ସମନ୍ୱୟ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ମିଳିତ ଭାବରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଅଭ୍ୟାସ ସମାନ ଚିନ୍ତାଧାରା ଥିବା ଦେଶଗୁଡିକ ଏକାଠି ଆଣିଛି।
ଆକ୍ଟ ଇଷ୍ଟ ପଲିସିର ସାମଗ୍ରିକ ରୂପରେଖା ଅଧୀନରେ ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ ଏସୀୟ ଦେଶ ଓ ଭାରତ-ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗରରେ ଥିବା ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଭାରତର ସମ୍ପୃକ୍ତି, ଗତ ବର୍ଷ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ବିସ୍ତାର ଓ ଗଭୀର ହେବା ଜାରି ରଖିଥିଲା। ମାଲେସିଆର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅନୱର ଇବ୍ରାହିମ ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ଭାରତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ଭାରତ-ମାଲେସିଆ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କ 2015 ରେ ସ୍ଥାପିତ ଉନ୍ନତ ରଣନୈତିକ ସହଭାଗିତାରୁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ରଣନୈତିକ ସହଭାଗିତାକୁ ଉନ୍ନତ କରାଯାଇଥିଲା।
ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ 03-04 ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ବ୍ରୁନେଇକୁ ଏକ ଐତିହାସିକ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯାହାକି ଭାରତୀୟ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଔପଚାରିକ ଗସ୍ତ ଥିଲା ଓ ଏହା କୂଟନୈତିକ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନର 40 ତମ ବର୍ଷପୂର୍ତ୍ତି ଅବସରରେ ହୋ ଇଥିଲା। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ 10-11 ଅକ୍ଟୋବରରେ 21ତମ ASEAN-ଭାରତ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଓ 19ତମ ପୂର୍ବ ଏସିଆ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ଲାଓସ୍ ର ଭିୟନତିୟାନେକୁ ଯାଇଥିଲେ। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଲାଓ PDR ର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସୋନେକ୍ସେ ସିଫାନଦୋନଙ୍କ ସହ ଏକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ।
ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅଗଷ୍ଟ 2024 ରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ମାଲେସିଆର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଦାତୋ’ ସେରୀ ଅନୱର ବିନ୍ ଇବ୍ରାହିମ୍ ଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ
ଅକ୍ଟୋବର 2024 ରେ ଭିୟନତିୟାନେରେ 21ତମ ASEAN-ଭାରତ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ASEAN ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ
ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ 04-05 ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ସିଙ୍ଗାପୁର ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଏହା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପଞ୍ଚମ (5th) ସିଙ୍ଗାପୁର ଗସ୍ତ ଥିଲା। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଭାରତ-ସିଙ୍ଗାପୁର ସମ୍ପର୍କ ଏକ ବ୍ୟାପକ ରଣନୈତିକ ଭାଗିଦାରୀ ସ୍ତରକୁ ଉନ୍ନିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସେମିକଣ୍ଡକ୍ଟର ଇକୋସିଷ୍ଟମ, ଡିଜିଟାଲ୍ ପ୍ରଯୁକ୍ତି, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଓ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହଯୋଗ ଉପରେ ଚାରିଟି ବୁଝାମଣାପତ୍ର ଆଦାନପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା।

ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଭିୟେନତିୟାନେରେ ASEAN-ଭାରତ ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ବ୍ରୁନେଇ (ଜୁଲାଇ), କମ୍ବୋଡିଆ (ଜୁଲାଇ), ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ (ଅକ୍ଟୋବର ଏବଂ ନଭେମ୍ବର), ମାଲେସିଆ (ମାର୍ଚ୍ଚ, ଜୁଲାଇ ଏବଂ ଅକ୍ଟୋବର), ଫିଲିପାଇନ୍ସ (ମାର୍ଚ୍ଚ), ସିଙ୍ଗାପୁର (ଅଗଷ୍ଟ) ଏବଂ ଥାଇଲାଣ୍ଡ (ନଭେମ୍ବର) ରେ ନିଜର ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ଏବଂ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସହଯୋଗକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଏବଂ ଆଞ୍ଚଳିକ ବିକାଶ ଉପରେ ମତ ଆଦାନପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ 20-22 ନଭେମ୍ବରରେ 11ତମ ASEAN ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବୈଠକ-ପ୍ଲସ (ADMM ପ୍ଲସ) ପାଇଁ ଭିୟେନତିୟାନେ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ।
ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କୁ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜେନେରାଲ ଡେମ୍ ସିଣ୍ଡି କିରୋ ସରକାରୀ ଗୃହରେ ପାରମ୍ପରିକ ମାଓରି "ପୋହିରୀ" ସମାରୋହ ସହିତ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ।
ଭାରତ-ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ଆଲୋଚନା ଓ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହଯୋଗ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା। ଦ୍ୱିତୀୟ (2nd) ଭାରତ-ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ବାର୍ଷିକ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ G20 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ରିଓ ଡି ଜେନେଇରୋରେ ନଭେମ୍ବରରେ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା। ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀରେ, ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆନ୍ଥୋନୀ ଅଲବାନିସ୍ ଭାରତ-ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ନବୀକରଣଯୋଗ୍ୟ ଶକ୍ତି ସହଭାଗିତାର ଶୁଭାରମ୍ଭକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ। ନଭେମ୍ବର ମାସରେ କାନବେରାରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା 15 ତମ ଭାରତ-ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ରୂପରେଖା ଆଲୋଚନା ଅଧୀନରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ପେନି ୱଙ୍ଗ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସହଯୋଗର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ତାରର ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ। ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଫେବୃୟାରୀ ମାସରେ ପର୍ଥରେ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଓଶନ୍ କନଫରେନ୍ସରେ ମଧ୍ୟ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ବ୍ରିସବେନରେ ଭାରତର ନୂଆ ମହାବାଣିଜ୍ୟ ଦୂତାବାସର ଉଦଘାଟନ ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ନିଜର ଗସ୍ତ ସମୟରେ କୁଇନ୍ସଲାଣ୍ଡର ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜୀନନେଟ୍ ୟଙ୍ଗଙ୍କ ସହିତ ମିଳିତ ଭାବେ କରିଥିଲେ। ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଚତୁର୍ଥ 2+2 ବୈଦେଶିକ ଓ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସଚିବଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ସହିତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସହଯୋଗରେ ସତତ ପ୍ରଗତି ଦେଖାଯାଇଥିଲା।
ନ୍ୟୁଜିଲାଣ୍ଡ ସହିତ ଭାରତର ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ଆଦାନପ୍ରଦାନ ହୋଇଥିଲା। ଭାରତର ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ନ୍ୟୁଜିଲାଣ୍ଡକୁ ରାଜକୀୟ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ତାଙ୍କ ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ଏକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ସହଯୋଗ ଚୁକ୍ତିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଜୁଲାଇରେ ଏହାର ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ ପରେ ନ୍ୟୁଜିଲାଣ୍ଡ ISA ରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲା। ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଭିୟେନତିୟାନେରେ ASEAN-ଭାରତ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ନ୍ୟୁଜିଲାଣ୍ଡର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କ୍ରିଷ୍ଟୋଫର ଲକ୍ସନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ । ପରେ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ 'ରାଇସିନା ଡାଉନ ଅଣ୍ଡର' ଅବସରରେ କାନବେରାରେ ନ୍ୟୁଜିଲାଣ୍ଡର ଉପ-ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ୱିନ୍ଷ୍ଟନ୍ ପିଟର୍ସଙ୍କ ସହ ଏକ ବୈଠକ କରିଥିଲେ।

ଭାରତ ଏହାର ଆକ୍ଟ ଇଷ୍ଟ ନୀତି ଅଧୀନରେ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗରୀୟ ଦ୍ୱୀପ ଦେଶ (PIC) ସହିତ ସୁଦୃଢ଼ ଓ ବହୁମୁଖୀ ସହଭାଗିତା ସ୍ଥାପନ କରିଛି, ଯାହା ବିକାଶ ସହଯୋଗ, ଜଳବାୟୁ କାର୍ଯ୍ୟ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ସମ୍ପର୍କ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରିଛି। ଦକ୍ଷିଣ-ଦକ୍ଷିଣ ସହଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ, ଭାରତ ସମସ୍ତ 14 PIC କୁ ବାର୍ଷିକ ଅନୁଦାନ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯେଉଁଥିରେ ଫିଜି, ପାପୁଆ ନ୍ୟୁ ଗିନି, ନାଉରୁ, ସୋଲେମନ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ, ଟୋଙ୍ଗା, ତୁଭାଲୁ, କିରିବାଟି, ପଲାଉ, ଭାନୁଅତୁ ଏବଂ ମାର୍ଶାଲ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ ଗଣରାଜ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ଯାହା ସୌର ବିଦ୍ୟୁତିକରଣ, ଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ, ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସହାୟତା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭଳି ବିବିଧ ବିକାଶ ପରିଯୋଜନାକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥାଏ। ଫିଜି ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ବାୟୋଫୁଏଲ୍ସ ଆଲିଆନ୍ସର 28ତମ ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲା। ଫିଜିର ଉପ-ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମନୋଆ କାମିକାମିକା ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସମବାୟ ସଂଘ (ICA) ସାଧାରଣ ସଭା ଓ ବୈଶ୍ୱିକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯାହାର ଉଦ୍ ଘାଟନ ଦିଲ୍ଲୀରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା। ICA ଗ୍ଲୋବାଲ୍ କୋଅପରେଟିଭ୍ କନଫରେନ୍ସ ଏବଂ ICA ଜେନେରାଲ ଆସେମ୍ବ୍ଲି ICA ର 130-ବର୍ଷର ଇତିହାସରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଭାରତରେ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାକି ବୈଶ୍ୱିକ ସମବାୟୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ସଂସ୍ଥା ଅଟେ।
ଏହା ବ୍ୟତୀତ, MoS (PM) ଅଗଷ୍ଟରେ 53ତମ ପାସିଫିକ୍ ଆଇଲ୍ୟାଣ୍ଡସ୍ ଫୋରମ୍ (PIF) ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଟୋଙ୍ଗା ରାଜ୍ୟକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଆବଶ୍ୟକତା ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ 14 PIC ରେ USD 50,000 ମୂଲ୍ୟର ଏକ କୁଇକ୍ ଇମ୍ପାକ୍ଟ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ (QIP) ପାଇଁ ଭାରତର ସହାୟତା ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ। PIF ବୈଠକରେ ଭାରତ ପକ୍ଷରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ତରରେ ଏହା ପ୍ରଥମ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଥିଲା। ଭାରତ ଭୂସ୍ଖଳନ ରିଲିଫ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ପାପୁଆ ନିଉ ଗିନିକୁ USD 1 ମିଲିଅନ୍ ଏବଂ ଭୂମିକମ୍ପ ପରେ ଭାନୁଆଟୁକୁ USD 500,000 ସମେତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମାନବିକ ସହାୟତା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଛି। ଜଳବାୟୁ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦେଇ, ସୋଲୋମନ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ ଏବଂ ଟୋଙ୍ଗାରେ ISA ଅଧୀନରେ ସୌରୀକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି। PIF ସଦସ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସହଯୋଗ ମଧ୍ୟରେ ଔଷଧ ଓ ଉପକରଣ ଯୋଗାଣ, ସୋଲୋମନ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ ଏବଂ ନାଉରୁ ଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ଫାର୍ମାକୋପିଆକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ନାଉରୁରେ ପ୍ରଥମ ଜନ ଔଷଧି କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସ୍ଥାପନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରହିଛି।
ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2024ରେ ୱିଲମିଂଟନରେ ଆମେରିକାର ତତ୍କାଳୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ବାଇଡେନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ଷଷ୍ଠ (6th) କ୍ୱାଡ୍ ଲିଡର୍ସ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଜାପାନର ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଫୁମିୟୋ କିଶିଦା ଏବଂ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆନ୍ଥୋନି ଅଲବାନିଜଙ୍କ ସହିତ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ।

ଭାରତ-ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗରୀୟ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତି ଭାରତର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଏକ ମୁକ୍ତ, ଖୋଲା, ସମାବେଶୀ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ସମର୍ଥନ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ ଅଟେ। ଏହି ବର୍ଷ ଭାରତର ଆକ୍ଟ ଇଷ୍ଟ ନୀତି ଏବଂ SAGAR ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଧୀନରେ ଭାରତ-ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗରୀୟ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଏହାର ଆଭିମୁଖ୍ୟର ଏକ ଦଶନ୍ଧି ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା। ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ 21 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2024 ରେ USA ର ୱିଲମିଂଟନରେ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ଜାପାନ ଏବଂ ଆମେରିକାର ତାଙ୍କ ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସହ କ୍ୱାଡ୍ ଲିଡର୍ସ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। କ୍ୱାଡ୍ ନେତୃବୃନ୍ଦ ବିଶ୍ୱର ମଙ୍ଗଳ ନିମନ୍ତେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ସୁରକ୍ଷା, ପ୍ରଯୁକ୍ତି, ଜଳବାୟୁ ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉପରେ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବୈଶ୍ୱିକ ଶକ୍ତି ଭାବରେ ଗୋଷ୍ଠୀର ଭୂମିକା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିଥିଲେ। ମୁଖ୍ୟ ଫଳାଫଳ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ଭିକାଲ୍ କ୍ୟାନସର୍ ରୋଗର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ କ୍ୱାଡ୍ କ୍ୟାନସର୍ ମୁନଶଟ୍ ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ମହାମାରୀ ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରହିଛି। କ୍ୱାଡ୍ ଅଧୀନରେ ସାମୁଦ୍ରିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରୟାସ ସାମୁଦ୍ରିକ କ୍ଷେତ୍ର ସଚେତନତା ପାଇଁ ଇଣ୍ଡୋ-ପାସିଫିକ୍ ସହଭାଗିତା ଏବଂ ଏକ ନୂତନ ତାଲିମ ପଦକ୍ଷେପ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଗକୁ ବଢାଯାଇଛି। ଭବିଷ୍ୟତର ସହଭାଗିତାର କ୍ୱାଡ୍ ପୋର୍ଟ ଏବଂ ଅଣ୍ଡରସି କେବଲ୍ ଅପଗ୍ରେଡ୍ ଭଳି ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ସଂଯୋଗ ଏବଂ ସ୍ଥିରତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ପ୍ରଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ, କ୍ୱାଡ୍ ନେତୃବୃନ୍ଦ AI, ବାୟୋଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଏବଂ ସେମିକଣ୍ଡକ୍ଟରରେ ପଦକ୍ଷେପ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ।

ଭାରତ ଓ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଷ୍ଟେଟ୍ସ ଅଫ୍ ଆମେରିକା (US) ଏକ ବ୍ୟାପକ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ରଣନୈତିକ ସହଭାଗିତା ଉପଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି ଯାହା ମିଳିତ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ମାନବ ପ୍ରୟାସର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରକୁ କଭର କରିଥାଏ, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସ୍ୱାର୍ଥର ଏକତ୍ରୀକରଣ ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିଥାଏ। ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିୟମିତ ଆଲୋଚନା ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କକୁ ବିସ୍ତାର କରିବାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଧ୍ୟମ। ଭାରତ ଓ ଆମେରିକା 2+2 ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଆଲୋଚନା ସହିତ G20, I2U2 ଓ କ୍ୱାଡ୍ ସମେତ ବହୁପାକ୍ଷିକ ରୂପରେଖା ଅଧୀନରେ ସୁଦୃଢ଼ ସହଯୋଗ ବଜାୟ ରଖିଛନ୍ତି। ଉଭୟ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ବହୁମୁଖୀ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କକୁ ଦୃଢ଼ କରିବାରେ ଏହି ଆଦାନପ୍ରଦାନର ଫଳାଫଳ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି।

ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ୱିଲମିଂଟନରେ କ୍ୱାଡ୍ ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ ଆମେରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସହ ଏକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବୈଠକରେ, ଭାରତ ଓ ଆମେରିକା ଚାରୋଟି ପ୍ରମୁଖ ଦସ୍ତାବିଜ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ଏଥିରେ ସେମାନଙ୍କର ସହଭାଗିତା ଉପରେ ଏକ ମିଳିତ ଫ୍ୟାକ୍ଟ ଶିଟ୍, ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷିତ ବୈଶ୍ୱିକ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ଶୃଙ୍ଖଳ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଆମେରିକା-ଭାରତ ପଦକ୍ଷେପ ପାଇଁ ଏକ ରୋଡମ୍ୟାପ୍ ଏବଂ ସ୍ତମ୍ଭ III ଓ IV ପାଇଁ ଅନୁମୋଦନର ଇଣ୍ଡୋ-ପ୍ୟାସିଫିକ୍ ଇକୋନୋମିକ୍ ଫ୍ରେମୱାର୍କ (IPEF) ଅନୁମୋଦନ ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକର ପୁଷ୍ଟିକରଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା।

ତତ୍କାଳୀନ ଆମେରିକୀୟ ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ପରାମର୍ଶଦାତା (NSA) ଜେକ୍ ସୁଲିଭାନ୍ ଜୁନ୍ ମାସରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ, ଆଞ୍ଚଳିକ ଓ ବୈଶ୍ୱିକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ NSA ସୁଲିଭାନଙ୍କ ସହିତ ମଧ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। NSA ସୁଲିଭାନଙ୍କ ସହିତ ଆମେରିକୀୟ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଏକ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳ ମଧ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ତତ୍କାଳୀନ ଆମେରିକୀୟ ଉପ-ବିଦେଶ ସଚିବ କର୍ଟ କ୍ୟାମ୍ପବେଲ, ନ୍ୟାସନାଲ୍ ସାଇନ୍ସ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ (NSF)ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଆମେରିକାର ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ପରିଷଦ, ଶକ୍ତି ବିଭାଗ, ନ୍ୟାସନାଲ୍ ଏରୋନଟିକ୍ସ ଆଣ୍ଡ୍ ସ୍ପେସ୍ ଆଡମିନିଷ୍ଟ୍ରେସନ୍ (NASA), NSF ଏବଂ ଆମେରିକାର ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା (USAID)ର ବରିଷ୍ଠ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ସାମିଲ ଥିଲେ। ଉଭୟ NSA କ୍ରିଟିକାଲ୍ ଏଣ୍ଡ୍ ଇମର୍ଜିଙ୍ଗ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଉପରେ ପ୍ରଥମ ଭାରତ-ଆମେରିକା ପଦକ୍ଷେପ (iCET) ବାର୍ଷିକ ସମୀକ୍ଷା ବୈଠକର ଅଧକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। ଉଭୟ ପକ୍ଷ ପାରସ୍ପରିକ ସହଯୋଗ ପାଇଁ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ଏବଂ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ମହାକାଶରେ ପାରସ୍ପରିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତାକୁ ଗଭୀର କରିବା ନିମନ୍ତେ ମାନବ ମହାକାଶଯାନ ସହଯୋଗ ପାଇଁ ଏକ ରଣନୈତିକ ରୂପରେଖା ଉପରେ ମଧ ସହମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା। ଏହି ବୈଠକ ପରେ ଏକ ଜଏଣ୍ଟ ଫ୍ୟାକ୍ଟଶିଟ୍ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିଲା। ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଭାରତ ଓ ଆମେରିକା ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ 2+2 ଇଣ୍ଟର-ସେସନାଲ୍ ବୈଠକ ମଧ ଆୟୋଜନ କରିଥିଲେ।

ପୃଥକ୍ ଭାବରେ, ଗୃହ ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର କମିଟିର ଅଧକ୍ଷ ପ୍ରତିନିଧି ମାଇକେଲ୍ ମ୍ୟାକ୍ କଲ୍ ଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏକ ଦ୍ୱିଦଳୀୟ ଆମେରିକୀୟ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳ ଜୁନ୍ ମାସରେ ଭାରତ ଗସ୍ତରେ ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ପ୍ରତିନିଧି ଦଳ ବୈଦେଶିକ ସଚିବ ଓ ଉପ ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ସହ ପୃଥକ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା ମଧ କରିଥିଲେ। ପ୍ରତିନିଧି ଦଳ ଧର୍ମଶାଳାକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ 14ତମ ଦଲାଇ ଲାମାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

ଭାରତ ମଧ ଅନେକ ପ୍ରମୁଖ ବହୁପକ୍ଷୀୟ ଓ ବହୁପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପୃକ୍ତିରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା। UNGA ର 79 ତମ ଅଧିବେଶନରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ସମସାମୟିକ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଭାରତର ମତ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଏବଂ G4, G20, IBSA, BRICS, BIMSTEC, ଭାରତ-କାରିବିଆନ୍ କମ୍ୟୁନିଟି (CARICOM) ଏବଂ ଭାରତ-ଲାଟିନ୍ ଆମେରିକୀୟ ଏବଂ କାରିବିଆନ୍ ରାଜ୍ୟ ସମୁଦାୟ (CELAC) ସମେତ ଅନେକ ବିଦେଶୀ ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ବୈଠକରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଏକ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଶାସନ ସଂସ୍କାର "କଲ୍ ଟୁ ଆକ୍ସନ୍" କୁ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଜାତୀୟ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ବାହାରେ ଜୈବ ବିବିଧତା (BBNJ) ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ। ଏହା ସହିତ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଏସିଆ ସୋସାଇଟି ଆଣ୍ଡ୍ ଅବଜର୍ଭର ରିସର୍ଚ୍ଚ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ (ORF) ପରି ବୌଦ୍ଧିକ ମଣ୍ଡଳୀ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ବୈଦେଶିକ ନୀତି ପ୍ରସାର ସେମିନାର ସମେତ ନିଶା ଜନିତ ବିପଦ, ବିକାଶର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଏବଂ ବୈଶ୍ୱିକ ସ୍ତରରେ ଭାରତର ଭୂମିକା ଉପରେ ଆଲୋଚନାରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ।

ଭାରତ ଓ ଆମେରିକା ମଧରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସହଯୋଗ ମଧ ଗତ ବର୍ଷ ମଧରେ ଅଧିକ ସୁଦୃଢ଼ ହୋଇଛି। ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ତତ୍କାଳୀନ ଆମେରିକା ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜୋସେଫ ଆର. ବାଇଡେନ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ୱିଲମିଂଟନ ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଲକହିଡ୍ ମାର୍ଟିନ୍ ଏବଂ ଟାଟା ଆଡଭାନ୍ସଡ୍ ସିଷ୍ଟମ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ମଧରେ C-130J ସୁପର ହରକ୍ୟୁଲିସ୍ ବିମାନ ପାଇଁ ମିଳିତ ଚୁକ୍ତିକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ। ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ସିଲିକନ୍ ଭ୍ୟାଲି ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋ ଇଥିବା ଏକ ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ମାଧମରେ ସୁଗମ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ଇନୋଭେସନ୍ ଫର୍ ଡିଫେନ୍ସ ଏକ୍ସେଲେନ୍ସ (iDEX) ଏବଂ US (ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ଅଫ୍ ଡିଫେନ୍ସ) DoD ର ଡିଫେନ୍ସ ଇନୋଭେସନ୍ ୟୁନିଟ୍ (DIU) ମଧରେ ଉନ୍ନତ ସହଯୋଗକୁ ନେତୃବୃନ୍ଦ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ।

ଭାରତୀୟ ନୌସେନା ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଗୁଆମରେ US ନୌସେନା ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ "ଏକ୍ସରସାଇଜ୍ ସି ଡ୍ରାଗନ୍ 24" ଆଣ୍ଟି-ସବମେରିନ୍ ୱାରଫେୟାର୍ ଟ୍ରେନିଙ୍ଗ ର ଚତୁର୍ଥ (4th) ସଂସ୍କରଣରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଭାରତ ଓ ଆମେରିକା ଅନେକ ପ୍ରମୁଖ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଅଭ୍ୟାସରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରହିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ସାମିଲ ରହିଛି: ଭାରତ-ଆମେରିକା ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ତ୍ରି-ସେବା HADR ଆମ୍ଫିବିୟସ୍ ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସ ଟାଇଗର୍ ଟ୍ରାୟମ୍ଫ 24 (ବିଶାଖାପାଟଣା, ମାର୍ଚ୍ଚ), ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତୀୟ ନୌସେନା, ସ୍ଥଳସେନା ଏବଂ ବାୟୁସେନା ସହିତ ଆମେରିକୀୟ ନୌସେନା, ମାରିନ୍ କର୍ପସ ଏବଂ ସେନା ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ପୃଥକ୍ ଭାବରେ, ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ଉଭୟ ଦେଶର ବରିଷ୍ଠ ସାମରିକ ଅଧିକାରୀମାନେ ହୱାଇରେ US ଆର୍ମି ପ୍ୟାସିଫିକ୍ ହେଡକ୍ୱାର୍ଟରରେ ଭାରତ-US ଆର୍ମି ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭ୍ ଷ୍ଟିୟରିଙ୍ଗ ଗ୍ରୁପ୍ (ESG) ର ସପ୍ତମ (7th) ସଂସ୍କରଣ ପାଇଁ ଏକତ୍ରିତ ହୋ ଇଥିଲେ। ସେମାନଙ୍କର ଆଲୋଚନା ଉଦୀୟମାନ ବିପଦ, ବିବାଦ ସମାଧାନ ରଣନୀତି ଏବଂ ଆଧୁନିକ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଆହ୍ୱାନଗୁଡ଼ିକୁ ସମାଧାନ କରିବା ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ ଥିଲା।
ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2024ରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସାଧାରଣ ପରିଷଦର 79ତମ ଅଧିବେଶନରେ ଭାରତର ବିବୃତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ
ଭାରତ-କାନାଡା ସମ୍ବନ୍ଧ ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୁଦୃଢ଼ ସମ୍ପର୍କ ଓ ଦୃଢ଼ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ପର୍କ ଉପରେ ଆଧାରିତ। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ 14 ଜୁନ୍ ରେ ଇଟାଲୀର ଅପୁଲିଆରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା G7 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ କାନାଡାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜଷ୍ଟିନ୍ ଟ୍ରୁଡୋଙ୍କ ସହ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ଆମର ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କର ପୂର୍ବ ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ବୁଝାମଣା, ପରସ୍ପରର ଚିନ୍ତା ପାଇଁ ସମ୍ମାନ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଅଖଣ୍ଡତା ଓ ପରସ୍ପରର ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ପାଇଁ ଅବିରତ ସମ୍ମାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରହିଛି। ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଭାରତ ବାରମ୍ବାର କାନାଡାର ସରକାରଙ୍କୁ ସେଠାରେ ସକ୍ରିୟ ଥିବା ସମସ୍ତ ଭାରତ-ବିରୋଧୀ ତତ୍ତ୍ୱ ବିପକ୍ଷରେ ତୁରନ୍ତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛି।
ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତ-ରୁଷର ସମ୍ପର୍କ ଅଧିକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ହୋଇଥିଲା। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜୁଲାଇ ମାସରେ 22ତମ ବାର୍ଷିକ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ମସ୍କୋ ଏବଂ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ 16ତମ BRICS ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ କାଜାନ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। 2023-24 ରେ ରୁଷିଆ ସହିତ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବାଣିଜ୍ୟ 65.7 ବିଲିଅନ୍ USD ର ସର୍ବକାଳୀନ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା, ଯାହା ରୁଷିଆକୁ ଭାରତର 4 ତମ ସର୍ବବୃହତ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଅଂଶୀଦାର କରିଛି। ବାଣିଜ୍ୟ-ଅର୍ଥନୈତିକ-ବୈଜ୍ଞାନିକ-ପ୍ରଯୁକ୍ତିଗତ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ସହଯୋଗ (IRIGC-TEC) ଉପରେ ଭାରତ-ରୁଷ ଆନ୍ତଃ-ସରକାରୀ ଆୟୋଗର 25ତମ ଅଧିବେଶନ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ରୁଷିଆନ୍ ଫେଡେରେସନ୍ ର ପ୍ରଥମ ଉପ-ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡେନିସ୍ ମଣ୍ଟୁରୋଭ ମିଳିତ ଭାବେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। ପୃଥକ୍ ଭାବରେ, ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ, ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ ମିଲିଟାରୀ ଏଣ୍ଡ୍ ମିଲିଟାରୀ-ଟେକ୍ନିକାଲ୍ କୋଅପରେସନ୍ (IRIGC- M&MTC) ଉପରେ ଭାରତ-ରୁଷ ଆନ୍ତଃ-ସରକାରୀ ଆୟୋଗର 21ତମ ଅଧିବେଶନର ମିଳିତ ଭାବେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିବା ପାଇଁ ରୁଷିଆ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ତାଙ୍କର ରୁଷୀୟ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସର୍ଗେଇ ଲାଭରୋଭ୍ ଅନେକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଅସ୍ତାନାରେ SCO ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ, ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଭିୟନତିୟାନେରେ ASEAN ଢାଞ୍ଚା ଅଧୀନରେ ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକରେ, ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ରିୟାଦରେ ଗଲ୍ଫ କର୍ପୋରେସନ କାଉନସିଲ୍ ବୈଠକରେ ଏବଂ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ 79ତମ UNGA ଅଧିବେଶନ ଅବସରରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା। ପୃଥକ୍ ଭାବରେ, NSA ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ BRICS NSA ମାନଙ୍କର ବୈଠକ ପାଇଁ ସେଣ୍ଟ ପିଟର୍ସବର୍ଗ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ, NSA ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପୁଟିନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ରୁଷୀୟ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସର୍ଗେଇ ଶୋଇଗୁଙ୍କ ସହ ଏକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ

ଅନେକ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ବୈଠକ ସହିତ ୟୁରୋପୀୟ ଦେଶ ଓ ୟୁରୋପୀୟ ୟୁନିଅନ୍ (EU) ସହିତ ଭାରତର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ନୂତନ ଗତି ଦେଖାଯାଇଥିଲା। ଭାରତ ଓ EU 2024 ରେ ସେମାନଙ୍କର ରଣନୈତିକ ସହଭାଗିତାର 20 ବର୍ଷ ପାଳନ କରିଛନ୍ତି। ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ନିବେଶ, ଉଦୀୟମାନ ପ୍ରଯୁକ୍ତି, ନବସୃଜନ, ସବୁଜ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ସୁରକ୍ଷା, ପ୍ରବାସ ଏବଂ ଗତିଶୀଳତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ଆଲୋଚନା ଏବଂ ସହଯୋଗକୁ ଆହୁରି ଗଭୀର କରିବା ଦେଖାଯାଇଥିଲା।
ସେହି ସମୟରେ ୟୁରୋପିଆନ କାଉନସିଲ୍ ର ତତ୍କାଳୀନ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଚାର୍ଲ୍ସ ମିଶେଲ୍ ଅକ୍ଟୋବରରେ ଭିୟନତିୟାନେରେ ପୂର୍ବ ଏସିଆ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ଏକ ବୈଠକ କରିଥିଲେ। ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ରିଓ ଡି ଜେନେଇରୋରେ G20 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ ୟୁରୋପିଆନ କମିଶନ ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଉରସୁଲା ଭନ ଡେର ଲେୟେନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।
ଫ୍ରାନ୍ସ ଗଣରାଜ୍ୟର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଇମାନୁଏଲ ମାକ୍ରନ ଭାରତର 75ତମ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବରେ ଭାରତକୁ ରାଜକୀୟ ଗସ୍ତରେ ଆସିଥିଲେ। ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ଦଳସ୍ତରୀୟ ଆଲୋଚନା ସମୟରେ, ଉଭୟ ପକ୍ଷ 2026 କୁ ’ଭାରତ-ଫ୍ରାନ୍ସ ନବସୃଜନ ବର୍ଷ’ ଭାବରେ ପାଳନ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ। ପ୍ରତିରକ୍ଷା, ମହାକାଶ, ବେସାମରିକ ବିମାନ ଚଳାଚଳ, S&T, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ସାର୍ବଜନିକ ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ ସହରୀ ବିକାଶ ସମେତ ପ୍ରମୁଖ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଅନେକ ବୁଝାମଣାପତ୍ର/ଚୁକ୍ତିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ।
ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଫ୍ରାନ୍ସର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଇମାନୁଏଲ୍ ମାକ୍ରନ ଜାନୁଆରୀ 2024 ରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ 75ତମ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଉତ୍ସବ ଅବସରରେ
ଇଟାଲୀର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜିଓର୍ଜିଆ ମେଲୋନିଙ୍କ ଆମନ୍ତ୍ରଣରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆଉଟରିଚ୍ ପାର୍ଟନର ଭାବରେ ଜୁନ୍ ମାସରେ G7 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଇଟାଲୀ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। G7 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଇଟାଲୀର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ, ଜର୍ମାନୀର ଫେଡେରାଲ ରିପବ୍ଲିକ୍ ର ଚାନ୍ସେଲର, ଫ୍ରାନ୍ସର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଏବଂ ୟୁନାଇଟେଡ୍ କିଙ୍ଗଡମ୍ ର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ପୃଥକ ଭାବେ ବୈଠକ କରିଥିଲେ।
ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜୁଲାଇରେ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯାହା 41 ବର୍ଷରେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମ ଗସ୍ତ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା କୂଟନୈତିକ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନର 75ତମ ବର୍ଷ ପାଳନ ଅବସରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଭାରତ-ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ସହଭାଗିତା ବୃଦ୍ଧି ଉପରେ ଏକ ମିଳିତ ବିବୃତ୍ତି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଆଲେକଜାଣ୍ଡାର ଭାନ ଡେର ବେଲନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଚାନସେଲର କାର୍ଲ ନେହମରଙ୍କ ସହ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ।
ପୋଲାଣ୍ଡର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡୋନାଲ୍ଡ ଟସ୍କଙ୍କ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କ୍ରମେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ପୋଲାଣ୍ଡ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯାହା ଉଭୟ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ କୂଟନୈତିକ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନର 70 ତମ ବର୍ଷପୂର୍ତ୍ତି ଅବସରରେ ହୋ ଇଥିଲା। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡୋନାଲ୍ଡ ଟସ୍କଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଆନ୍ଦ୍ରେଜ ଡୁଡାଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ଏହି ଗସ୍ତର ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଫଳାଫଳ ଥିଲା ଭାରତ-ପୋଲାଣ୍ଡ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କକୁ ଏକ ରଣନୈତିକ ସହଭାଗିତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ଘୋଷଣା।
ସ୍ପେନ୍ ର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପେଡ୍ରୋ ସାଞ୍ଚେଜ୍ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଭାରତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ସାଞ୍ଚେଜ୍ ମିଳିତ ଭାବରେ ଭଦୋଦରାରେ C295 ବିମାନର ଫାଇନାଲ୍ ଆସେମ୍ବ୍ଲି ଲାଇନ୍ ପ୍ଲାଣ୍ଟର ଉଦ୍ ଘାଟନ କରିଥିଲେ, ଯାହାକି ଏୟାରବସ ସ୍ପେନ ସହଯୋଗରେ ଟାଟା ଆଡଭାନ୍ସଡ ସିଷ୍ଟମ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ, ନ୍ୟୁୟର୍କରେ 79ତମ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ନେସନ୍ସ ଜେନେରାଲ ଆସେମ୍ବ୍ଲି ଅବସରରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ବେଲଜିୟମ୍ ର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବେଲଜିୟମ୍, ଫ୍ରାନ୍ସ, ନେଦରଲ୍ୟାଣ୍ଡ, UK ଏବଂ ସ୍ପେନର ତାଙ୍କର ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ପୃଥକ ଭାବେ ବୈଠକ କରିଥିଲେ।
ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣାକ୍ରମରେ, ଭାରତ ଏବଂ ସ୍ୱିଜରଲାଣ୍ଡ, ଆଇସଲାଣ୍ଡ, ନରୱେ ଏବଂ ଲିକଟେଷ୍ଟିନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ୟୁରୋପୀୟ ମୁକ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟ ସଂଘ (EFTA) ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଏକ ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ସହଭାଗିତା ଚୁକ୍ତିନାମା (TEPA)ରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ। ଏହି ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ମନ୍ତ୍ରୀ (CIM) ସ୍ୱିସ୍ ଫେଡେରାଲ୍ କାଉନସିଲର ଗାୟ ପରମେଲିନ, ଆଇସଲାଣ୍ଡର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ବଜରନି ବେନେଡିକ୍ଟସନ୍, ଲିକଟେଷ୍ଟିନ୍ ର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଡୋମିନିକ୍ ହସଲର ଏବଂ ନରୱେର ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜାନ୍ କ୍ରିଷ୍ଟିୟନ୍ ଭେଷ୍ଟ୍ରେଙ୍କ ସହିତ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ। TEPA ରେ 2039 ସୁଦ୍ଧା ଆଗାମୀ 15 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତରେ USD 100 ବିଲିଅନ ର ନିବେଶ ଓ 1 ମିଲିଅନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧତା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରହିଛି।
ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅଗଷ୍ଟ 2024ରେ ୱାରସୋରେ କୋହ୍ଲାପୁର ମେମୋରିଆଲ୍ ରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ।
ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଫେବୃୟାରୀ 2024 ରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ରାଇସିନା ଡାଇଲଗ୍ ଅବସରରେ ନର୍ଡିକ୍-ବାଲ୍ଟିକ୍ ଏଇଟ୍ (NB8) ର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଆତିଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ।
ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଜର୍ମାନୀ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଚାନସେଲର୍ ଓଲାଫ୍ ସ୍କୋଲ ଜ୍ ଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ସେ ପୃଥକ ଭାବରେ ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଆନାଲେନା ବେରବକ୍, ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋରିସ୍ ପିଷ୍ଟୋରିଅସ୍, ଚାନ୍ସେଲରଙ୍କ ବୈଦେଶିକ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ନୀତି ପରାମର୍ଶଦାତା ଜେନ୍ସ ପ୍ଲୋଟନର ଏବଂ ସଂସଦ ସଦସ୍ୟ (ବୁଣ୍ଡେଷ୍ଟାଗ୍)ଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ବିସ୍ତୃତ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ସେହି ମାସରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱିଜରଲାଣ୍ଡ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସ୍ୱିଜରଲାଣ୍ଡର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଇଗ୍ନାଜିଓ କାସିସଙ୍କ ସହ ଏକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତ-EFTA ମୁକ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟ ଚୁକ୍ତିନାମା ମାଧ୍ୟମରେ ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ନିବେଶ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଉପରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିଥିଲେ।
ନଭେମ୍ବର ମାସରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ G7 ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଇଟାଲୀ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଏହି ଅବସରରେ, ଭାରତର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ପୃଥକ ଭାବରେ ଇଟାଲୀର ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀ ତଥା ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ UK ର ତାଙ୍କର ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।
ଆଲବାନିଆ, ବୋସନିଆ ଏବଂ ହର୍ଜେଗୋଭିନା, ଚେକିଆ, ଡେନମାର୍କ, ଏଷ୍ଟୋନିଆ, ଫିନଲାଣ୍ଡ, ଗ୍ରୀସ୍, ହଙ୍ଗେରୀ, ଲାଟଭିଆ, ଲିକଟେଷ୍ଟିନ୍, ଲିଥୁଆନିଆ, ରୋମାନିଆ, ସ୍ଲୋଭାକିଆ ରିପବ୍ଲିକ ଏବଂ ସ୍ୱିଡେନର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଫେବୃଆରୀରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଠାରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା ରାଇସିନା ଡାଇଲଗ୍ ର 9ମ ସଂସ୍କରଣରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ରାଇସିନା ଡାଇଲଗ୍ ଅବସରରେ ନର୍ଡିକ-ବାଲ୍ଟିକ୍ ଏଇଟ୍ (NB8)ର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଏକ ବୈଠକ ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ। ବୈଠକରେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଏବଂ ସବୁଜ ପ୍ରଯୁକ୍ତିକୁ ଆଗକୁ ବଢାଇବା, ଡିଜିଟାଲ୍ ଏବଂ ସାଇବର ସହଯୋଗକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ଏବଂ ଉଚ୍ଚମାନର ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ସ୍ଥିର ବୈଶ୍ୱିକ ଯୋଗାଣ ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଥିଲା।

ଗତ ବର୍ଷ ଭାରତ-ଜାପାନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରଣନୈତିକ ଓ ବୈଶ୍ୱିକ ସହଭାଗିତାର 10ମ ବର୍ଷପୂର୍ତ୍ତି ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା। ଭାରତ ଏବଂ ଜାପାନ ଗତ ବର୍ଷ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ଗସ୍ତ, ପ୍ରଯୁକ୍ତି, ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟ ସମେତ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହଯୋଗମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ଜାତିସଂଘ, G20 ଏବଂ କ୍ୱାଡରେ ସହଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କକୁ ଆହୁରି ଘନିଷ୍ଠ କରିଥିଲେ। ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଦୁଇ ଥର ଜାପାନର ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଫୁମିଓ କିଶିଦାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ: ଇଟାଲୀରେ G7 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ (ଜୁନ୍) ରେ ଏବଂ ପୁଣି ଥରେ ୱିଲମିଂଟନରେ କ୍ୱାଡ୍ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର) ରେ। ଏହି ଆଦାନପ୍ରଦାନ ମାଧ୍ୟମରେ, ଉଭୟ ନେତୃବୃନ୍ଦ ବହୁମୁଖୀ ସମ୍ପର୍କର ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଏବଂ ସହଯୋଗକୁ ଆହୁରି ନିବିଡ଼ କରିବା ପାଇଁ ବିଚାର ଆଦାନପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଲାଓସରେ ଭାରତ-ASEAN ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ନବନିଯୁକ୍ତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶିଗେରୁ ଇଶିବାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ, ଉଭୟ ନେତୃବୃନ୍ଦ ବାଣିଜ୍ୟ, ନିବେଶ, ପ୍ରତିରକ୍ଷା, ସେମିକଣ୍ଡକ୍ଟର ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ଆଦାନପ୍ରଦାନରେ ସହଯୋଗକୁ ଆହୁରି ନିବିଡ଼ କରିବା ଲାଗି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧତା ଦର୍ଶାଇଥିଲେ।

ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ, ଜାପାନର ବିଦେଶ ଓ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ତୃତୀୟ 2+2 ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ବୈଠକ ପାଇଁ ଭାରତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ସେଥିରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମିଳିତ-ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। G7 ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଆଉଟରିଚ୍ ସେସନ୍ ଅବସରରେ ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଇଟାଲୀରେ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଜାପାନର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ତାକେଶୀ ଇୱାୟାଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

ଜୁନ୍ 2020 ପରଠାରୁ ଭାରତ ଏବଂ ଚୀନ୍ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ସମନ୍ୱୟ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ (WMCC)ର 18ଟି ବୈଠକ ଏବଂ ବରିଷ୍ଠ ସାମରିକ କମାଣ୍ଡର ସ୍ତରରେ 21 ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବୈଠକ କରିଛନ୍ତି। ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ, କୂଟନୈତିକ ଓ ସାମରିକ ଉଭୟ ସ୍ତରରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ଏବଂ ଆଲୋଚନା ପରେ, ଲାଇନ୍ ଅଫ୍ ଆକଚୁଆଲ୍ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ୍ (LAC) ସହିତ କିଛି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ହୋଇଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ ସେନା ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇଗଲା ଏବଂ 2020 ମସିହାରେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ଉପୁଜିଥିବା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇଥିଲା। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅକ୍ଟୋବରରେ ରୁଷିଆର କାଜାନରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା 16ତମ BRICS ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ସି ଜିନପିଙ୍ଗଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିନିଧି ସ୍ତରରେ ଏହା ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ ଥିଲା। ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୀନ୍ ର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ୱାଙ୍ଗ ୟିଙ୍କ ସହିତ ତିନୋଟି ଅବସରରେ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ - ଜୁଲାଇ ମାସରେ SCO କାଉନସିଲ୍ ଅଫ୍ ହେଡ୍ସ ଅଫ୍ ଷ୍ଟେଟ୍ ମିଟିଙ୍ଗ ସମୟରେ ଅସ୍ତାନାରେ, ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଭିୟନତିୟାନେରେ ASEAN ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକ ସମୟରେ ଏବଂ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ G20 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ନଭେମ୍ବରରେ ରିଓ ଡି ଜେନେଇରୋରେ। ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ଦୁଇ ଦେଶର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ବେଜିଂରେ ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

ଭାରତ ଏବଂ ରିପବ୍ଲିକ୍ ଅଫ୍ କୋରିଆ (RoK) ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରଣନୈତିକ ସହଭାଗିତା ଅନେକ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ଆଦାନପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଆଲୋଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯୋଗୁଁ ଅଧିକ ଘନିଷ୍ଠ ହେବାରେ ଲାଗିଛି। ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ RoK ର ତତ୍କାଳୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ୟୁନ ସୁକ ୟୋଲ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଭିୟନତିୟାନେରେ ପୂର୍ବ ଏସିଆ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ନଭେମ୍ବରରେ ରିଓ ଡି ଜେନେଇରୋରେ G-20 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ପୃଥକ୍ ଭାବରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ସିଓଲ୍ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୋ ତାଏ-ୟୁଲ୍ ଙ୍କ ସହିତ 10ମ ଭାରତ-RoK ଜଏଣ୍ଟ କମିଶନ୍ ବୈଠକର ମିଳିତ-ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। ଉଭୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୁଲାଇ ମାସରେ ASEAN ରିଜିଓନାଲ ଫୋରମର ଅବସରରେ ଏବଂ ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସାଧାରଣ ପରିଷଦର 79ତମ ଅଧିବେଶନ ଅବସରରେ ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ଇଟାଲୀରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ G7 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

ଭାରତ ଓ ଡେମୋକ୍ରାଟିକ୍ ପିପୁଲ୍ସ ରିପବ୍ଲିକ୍ ଅଫ୍ କୋରିଆ (DPRK) ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥିର ହୋ ଇ ରହିଥିଲା। ଆଲୋଚନା ଓ କୂଟନୀତି ମାଧ୍ୟମରେ କୋରିଆ ଉପଦ୍ୱୀପରେ ଶାନ୍ତି ଓ ସ୍ଥିରତା ଆଣିବା ପାଇଁ ଭାରତ ନିରନ୍ତର ଭାବରେ ପ୍ରୟାସକୁ ସମର୍ଥନ କରିଆସୁଛି।
ଭାରତ ଓ ମଙ୍ଗୋଲିଆ ସଭ୍ୟତା, ଐତିହାସିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି। ମଙ୍ଗୋଲିଆ, ଚୀନ ଓ ରୁଷିଆ ସୀମାରେ ଥିବା ଏକ ଭୂ-ସ୍ଥାପିତ ଦେଶ ଭାବରେ, ଭାରତକୁ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ 'ତୃତୀୟ' ଓ 'ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଡୋଶୀ' ଭାବରେ ବିଚାର କରିଥାଏ। ସମ୍ପର୍କରେ ବିକାଶ ସହଭାଗିତା ଏକ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ର ହୋଇ ରହିଛି।
ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅକ୍ଟୋବର 2024ରେ ଲାଓସରେ ଭାରତ-ASEAN ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ଜାପାନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶିଗେରୁ ଇଶିବାଙ୍କ ସହ ଏକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ କରିଥିଲେ।
ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅକ୍ଟୋବର 2024ରେ କାଜାନରେ 16ତମ BRICS ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ଚୀନର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ସି ଜିନପିଙ୍ଗଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ
ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଉପସାଗରୀୟ ଦେଶମାନଙ୍କ ସହିତ ଭାରତର ସମ୍ପର୍କ ସୁଦୃଢ଼ ଏବଂ ଗଭୀର ହୋ ଇଥିଲା, ସେଥିରେ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ଗସ୍ତ, ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ନିବେଶରେ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ଶକ୍ତି, ସୁରକ୍ଷା, ପ୍ରତିରକ୍ଷା, ପରମାଣୁ, ସଂସ୍କୃତି, ଶିକ୍ଷା, ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସମେତ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ପର୍କ ବିସ୍ତାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। ଉପସାଗରୀୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଭାରତର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ। USD 162 ବିଲିଅନ୍ ରୁ ଅଧିକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ, ଗଲ୍ଫ କୋଅପରେସନ୍ କାଉନସିଲ୍ (GCC) 2023-24 ରେ ଭାରତର ଅଗ୍ରଣୀ ଆଞ୍ଚଳିକ ବ୍ୟବସାୟ ସହଭାଗୀ ଭାବରେ ଉଦୀୟମାନ ହୋଇଛି। ଭାରତରେ ନିବେଶ ପ୍ରବାହ ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ ରହିଛି ଏବଂ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରୁ ଭାରତର ଶକ୍ତି ଆମଦାନୀ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ରହିଛି। UAE ର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଶେଖ୍ ମହମ୍ମଦ ବିନ୍ ଜାଏଦ୍ ଅଲ୍ ନାହୟାନ ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଅହମ୍ମଦାବାଦର ଭାଇବ୍ରାଣ୍ଟ ଗୁଜରାଟ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବରେ ଭାରତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଅଭିନବ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରକଳ୍ପ, ନବୀକରଣଯୋଗ୍ୟ ଶକ୍ତି ଏବଂ ଫୁଡ୍ ପାର୍କର ବିକାଶରେ ନିବେଶ ସହଯୋଗ ଉପରେ ବୁଝାମଣାପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲା।
(ବାମରୁ ଡାହାଣ) ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ UAE ରେ 'ଅହଲାନ ମୋଦୀ' (ଫେବୃଆରୀ) ଏବଂ କୁଏତ ରେ (ଡିସେମ୍ବର) ରେ 'ହାଲା ମୋଦୀ' ରେ ଭାରତୀୟ ସମୁଦାୟକୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରିଥିଲେ)।
ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଫେବୃଆରୀ 2024 ରେ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ଆରବ ଏମିରେଟ୍ସ (UAE) କୁ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ UAE ର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଶେଖ୍ ମହମ୍ମଦ ବିନ୍ ଜାଏଦ୍ ଅଲ୍ ନାହୟାନ ଏବଂ ଦୁବାଇର ଶାସକ ଶେଖ୍ ମୋହମ୍ମଦ ବିନ୍ ରାଶିଦ ଅଲ୍ ମକତୁମଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୁଝାମଣାପତ୍ର/ଚୁକ୍ତିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ନିବେଶ ଚୁକ୍ତି, ଭାରତ-ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟ-ୟୁରୋପ ଇକୋନୋମିକ କରିଡର (IMEEC) ଉପରେ ଇଣ୍ଟରଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟାଲ ଫ୍ରେମୱାର୍କ ଏଗ୍ରୀମେଣ୍ଟ (IGFA), ଡିଜିଟାଲ୍ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପରିଯୋଜନା ଉପରେ ବୁଝାମଣାପତ୍ର ଏବଂ ନେଶନାଲ ମେରିଟାଇମ ହେରିଟେଜ କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ (NMHC) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଫେବୃଆରୀ ମାସରେ ଆବୁଧାବିରେ ପ୍ରଥମ ହିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିର BAPS ମନ୍ଦିରର ଉଦ୍ ଘାଟନ କରିଥିଲେ।
ନଭେମ୍ବର ମାସରେ, ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ସିମ୍ବାୟୋସିସ୍ ଇଣ୍ଟରନେଶନାଲ୍ ୟୁନିଭର୍ସିଟି ର ଦୁବାଇ କ୍ୟାମ୍ପସ୍ ର ଉଦ୍ ଘାଟନ କରିଥିଲେ। ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ଚତୁର୍ଥ ରଣନୈତିକ ଆଲୋଚନା ଓ 15ତମ ମିଳିତ କମିଶନ ବୈଠକ ପାଇଁ UAE ର ଉପ-ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶେଖ ଅବଦୁଲ୍ଲା ବିନ ଜାଏଦ ଅଲ ନାହୟାନ ଭାରତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ।

ରଣନୈତିକ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ଭାରତ-GCC ମିଳିତ ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ରିୟାଦ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ତରରେ ଭାରତ ଓ ଗଲ୍ଫ କୋଅପରେସନ୍ କାଉନସିଲ୍ (GCC) ସଦସ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ପ୍ରଥମ ବୈଠକ ଥିଲା। ଜୁନ୍ ମାସରେ, ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ କତାରର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶେଖ ମହମ୍ମଦ ବିନ ଅବଦୁଲ ରହମାନ ବିନ ଜାସିମ ଅଲ ଥାନୀଙ୍କ ସହ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ କରିବା ପାଇଁ ଦୋହା ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯିଏକି ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ମଧ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ। ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦୋହା ଫୋରମ୍ ର 22ତମ ସଂସ୍କରଣରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ 'ନୂତନ ଯୁଗରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱର ସମାଧାନ' ଉପରେ ଏକ ପ୍ୟାନେଲକୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରିଥିଲେ।
ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ କୁଏତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ କ୍ରାଉନ ପ୍ରିନ୍ସ ଶେଖ ସବା ଅଲ-ଖାଲିଦ ଅଲ ସବା, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶେଖ ଅହମଦ ଅଲ ଅବଦୁଲ୍ଲା ଅଲ ସବା ଏବଂ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅବଦୁଲ୍ଲା ଅଲି ଅଲ ୟାୟହାଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। କୁଏତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ଭାରତ ଗସ୍ତ ଏବଂ ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।
2024 ମସିହାରେ ଭାରତ କୂଟନୈତିକ, ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଏବଂ ମାନବିକ ପଦକ୍ଷେପ ମାଧ୍ୟମରେ ପଶ୍ଚିମ ଏସିଆ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଆଫ୍ରିକୀୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କକୁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଭାବରେ ସୁଦୃଢ଼ କରିଥିଲା। ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟବସ୍ତୁ ମଧ୍ୟରେ ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଐତିହାସିକ ଅଲଜେରିଆ ଗସ୍ତ, ଯାହାକି ଜଣେ ଭାରତୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମୁଖ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଗସ୍ତ ଥିଲା ଏବଂ ଭାରତ-ଅଲଜେରିଆ ଇକୋନୋମିକ ଫୋରମର ଉଦଘାଟନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରହିଛି। ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ଗସ୍ତ ଏବଂ ସାମରିକ ସହଯୋଗ ଚୁକ୍ତିନାମା ମାଧ୍ୟମରେ ଅଲଜେରିଆ ସହିତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସହଯୋଗକୁ ଆହୁରି ସୁଦୃଢ଼ କରାଯାଇଥିଲା। ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସହଯୋଗ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଅର୍ଥନୈତିକ ଆଦାନପ୍ରଦାନ ଏବଂ ରଣନୈତିକ ଆଲୋଚନା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ପୃକ୍ତି ସହିତ ଭାରତ ମଧ ଇଜିପ୍ଟ, ଇସ୍ରାଏଲ ଓ ମରୋକ୍କୋ ସହିତ ନିଜର ସମ୍ପର୍କକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଥିଲା। ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଭାରତ ତ୍ରିପୋଲିରେ ନିଜର ଦୂତାବାସ ପୁଣି ଥରେ ଖୋଲିଛି।
ପାଲେଷ୍ଟାଇନ୍ କୁ ଭାରତର ମାନବୀୟ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଚିକିତ୍ସା ସହାୟତାର ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯୋଗଦାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। ଭାରତ 2024-25 ବର୍ଷ ପାଇଁ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ନେଶନ୍ସ ରିଲିଫ୍ ଏବଂ ୱାର୍କସ୍ ଏଜେନ୍ସି ଫର୍ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ୍ ରିଫ୍ୟୁଜିଜ୍ ଇନ୍ ଦ ନିଅର ଇଷ୍ଟ (UNRWA) କୁ ବାର୍ଷିକ USD 5 ମିଲିଅନ ର ଯୋଗଦାନର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପୂରଣ କରିଥିଲା। ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଭାରତ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଏବଂ ରିଲିଫ୍ ସେବା ସମେତ UNRWA ର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସମୁଦାୟ USD 40 ମିଲିଅନ୍ ର ଯୋଗଦାନ କରିଛି। ଏହା ସହିତ, ସୁଦାନ, ସିରିଆ ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣ ସୁଦାନରେ ଚିକିତ୍ସା ଓ ଶିକ୍ଷାଗତ ପ୍ରସାର ଜାରି ରହିଛି। ଲିବିଆ, ତୁନିସିଆ ଏବଂ ଜିବୁତି ସହିତ ଗତ ବର୍ଷ କୂଟନୈତିକ ଗସ୍ତ ଓ ସହଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତ ଆଞ୍ଚଳିକ ମାନବିକ ପ୍ରୟାସରେ ସକ୍ରିୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା।
ଏହା ସହିତ, ଜୋର୍ଡାନ୍ ଓ ସୋମାଲିଆ ସହିତ ଭାରତର ସମ୍ବନ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଓ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସହଯୋଗ ଦେଖାଯାଇଥିଲା। ଗତ ବର୍ଷ ମଧ ନିରନ୍ତର ଶିକ୍ଷା ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଆଦାନପ୍ରଦାନ ଦେଖାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ସମଗ୍ର ଅଞ୍ଚଳରେ ଗଭୀର ସମ୍ପର୍କକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧତାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଥିଲା।

ଭାରତ ଓ ଇରାନ ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସହଯୋଗ ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସକାରାତ୍ମକ ଗତିରେ ଆଗକୁ ବଢିଥିଲା। ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ, ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ରୁଷିଆର କାଜାନରେ 16ତମ BRICS ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ ଇସ୍ଲାମିକ୍ ରିପବ୍ଲିକ୍ ଅଫ୍ ଇରାନ୍ ର ନୂତନ ଭାବେ ନିର୍ବାଚିତ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମସୁଦ ପେଜେଶକିୟନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ଉଭୟ ନେତୃବୃନ୍ଦ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ବନ୍ଧର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ତାରର ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଏବଂ ପଶ୍ଚିମ ଏସିଆରେ ପରିସ୍ଥିତି ସମେତ ଆଞ୍ଚଳିକ ବିକାଶ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଇରାନ୍ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତତ୍କାଳୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ସୈୟଦ ଇବ୍ରାହିମ୍ ରାଇସିଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ ସେ ତତ୍କାଳୀନ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୁସେନ ଅମୀର-ଅବଦୁଲ୍ଲାହିୟନ, ସଡ଼କ ଓ ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମେହେରଦାଦ ବଜରପାଶ ଏବଂ ସୁପ୍ରିମ ନ୍ୟାସନାଲ ସିକ୍ୟୁରିଟି କାଉନସିଲର ସଚିବ ଅଲୀ ଆକବର ଅହମ୍ମଦିୟନଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ସେହି ମାସରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ କମ୍ପାଲାଠାରେ NAM ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଥମ ଉପ-ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମହମ୍ମଦ ମୁଖବରଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ କାଜାନରେ BRICS ଆଉଟରିଚ୍ ଅଧିବେଶନ ଅବସରରେ ଇରାନର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅବ୍ବାସ ଅରାଘଚୀଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସଂଯୋଗୀକରଣ ପରିଯୋଜନାଗୁଡିକରେ ସହଯୋଗକୁ ଅଧିକ ସୁଦୃଢ଼ କରାଯାଇଥିଲା। ଚାବାହାର ବନ୍ଦରର ଶାହିଦ ବେହେଷ୍ଟି ଟର୍ମିନାଲ୍ କୁ ସୁସଜ୍ଜିତ କରିବା ଏବଂ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ମୁଖ୍ୟ ଚୁକ୍ତି 13 ମଇ ରେ ଇଣ୍ଡିଆ ପୋର୍ଟସ୍ ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ଓ ପୋର୍ଟ ଓ ଇରାନ୍ ର ସାମୁଦ୍ରିକ ସଂଗଠନ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରାଯାଇଥିଲା।
16ତମ BRICS ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ରୁଷିଆର ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ରୁଷିଆର କାଜାନ୍ ରେ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା। ଏହି ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଥିଲା "ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ବୈଶ୍ୱିକ ବିକାଶ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବହୁପକ୍ଷବାଦକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା"। ଜୁନ୍ ମାସରେ, ରୁଷିଆ ନିଜନୀ ନୋଭଗୋରୋଡରେ BRICS ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବୈଠକ ଆୟୋଜନ କରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ 'ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ BRICS ଆଲୋଚନା' ଉପରେ ଏକ ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ଅଧିବେଶନ ଥିଲା। ଏହି ବୈଠକରେ ସାଉଦି ଆରବର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରିନ୍ସ ଫୈସଲ ବିନ ଫରହାନଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଇଥିଲା। ପୂର୍ବରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ 79 UNGA ଅବସରରେ ଆୟୋଜିତ BRICS ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକରେ ଦେଶକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥିଲେ। ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଭାରତୀୟ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ, ଯେତେବେଳେକି ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ BRICS ପ୍ଲସ୍/ଆଉଟରିଚ୍ ଅଧିବେଶନରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। 16ତମ BRICS କାଜାନ ଘୋଷଣାନାମା ଗ୍ରହଣ ଏବଂ 'ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବ୍ରିକ୍ସ ସହଯୋଗୀ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା' ସହିତ 'ବ୍ରିକ୍ସ ସହଭାଗୀ ଦେଶ ବର୍ଗର କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତି' ର ଚୂଡ଼ାନ୍ତକରଣ ସହିତ ଏହି ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା।
SCO ରେ ଭାରତର ପ୍ରାଥମିକତାଗୁଡିକ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ 'ସୁରକ୍ଷିତ' SCO ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଦ୍ୱାରା ଆକାର ନେଇଥାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ସୁରକ୍ଷିତର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସୁରକ୍ଷା, ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ, ସଂଯୋଗୀକରଣ, ଏକତା, ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ଏବଂ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଖଣ୍ଡତା ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଏବଂ ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା । ଭାରତ SCO ଫ୍ରେମୱାର୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକ୍ରିୟା/ପଦକ୍ଷେପ ସହିତ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରହିଛି ଏବଂ ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ, ସ୍ୱାଧୀନତା, ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଖଣ୍ଡତା, ସମାନତା, ପାରସ୍ପରିକ ଲାଭ ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ବ୍ୟାପାରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନ କରିବା ପାଇଁ ପାରସ୍ପରିକ ସମ୍ମାନକୁ ଦୋହରାଇଛି। ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଅସ୍ତାନାରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା 24ତମ SCO ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାରତକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥିଲେ, SCO ରାଷ୍ଟ୍ରମୁଖ୍ୟ ପରିଷଦର ବିସ୍ତାରିତ ବୈଠକରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଅଭିଭାଷଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ।
ଅକ୍ଟୋବର 2024 ରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କାଜାନରେ 16ତମ BRICS ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ

ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅଗଷ୍ଟ 2024ରେ କିଭ୍ କୁ ତାଙ୍କର ଔପଚାରିକ ଗସ୍ତ ସମୟରେ ୟୁକ୍ରେନର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭୋଲୋଡିମିର ଜେଲେନସ୍କିଙ୍କୁ 4ଟି BHISHM କ୍ୟୁବ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ
ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଇସଲାମାବାଦରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା କାଉନସିଲ୍ ଅଫ୍ ହେଡ୍ସ ଗଭର୍ନମେଣ୍ଟ (CHG) ବୈଠକରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାରତକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥିଲେ। ଅସ୍ତାନା ଘୋଷଣାନାମା ବ୍ୟତୀତ SCO ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ସମୁଦାୟ 23 ଦସ୍ତାବିଜ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା। ଘୋଷଣାନାମାରେ, ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପରିବହନ ଏବଂ ସଂଯୋଗୀକରଣ ପଦକ୍ଷେପକୁ ସ୍ୱାଗତ କରାଯିବା ସହିତ ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ସନ୍ତୁଳିତ ଆଧାରରେ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଆଇନ, UN ଚାର୍ଟର ଏବଂ SCO ଚାର୍ଟରର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ସହଯୋଗର ମହତ୍ତ୍ୱ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ଏହା ସହିତ, ଘୋଷଣାନାମାରେ ମଧ୍ୟ ଆତଙ୍କବାଦକୁ ନିନ୍ଦା କରାଯାଇଥିଲା, ବିଶେଷ କରି ଆତଙ୍କବାଦୀଙ୍କ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣ ଏବଂ ଆତଙ୍କବାଦୀଙ୍କ ସୀମାପାର ଗତିବିଧି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବା ସହିତ ଆତଙ୍କବାଦୀଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେଉଥିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖୁଥିବା ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ପୃଥକ କରି ସାମନାକୁ ଆଣିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା।
ଭାରତ-ୟୁକ୍ରେନ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କ ବିକଶିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି। ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ୟୁକ୍ରେନକୁ ଐତିହାସିକ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯାହା କୌଣସି ଭାରତୀୟ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମ ଥିଲା। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜୁନ୍ ମାସରେ ଇଟାଲୀରେ G7 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ଜାତିସଂଘ ସାଧାରଣ ପରିଷଦର 79ତମ ଅଧିବେଶନ ଅବସରରେ ୟୁକ୍ରେନର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭୋଲୋଡିମିର ଜେଲେନସ୍କିଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। ୟୁକ୍ରେନର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆମନ୍ତ୍ରଣରେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀକୁ ଔପଚାରିକ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ।
ବେଲାରୁସ୍ ଗଣରାଜ୍ୟର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ସର୍ଗେଇ ଏଲୀନିକ୍ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆମନ୍ତ୍ରଣରେ ଭାରତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଉଭୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାରତ-ବେଲାରୁସ୍ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କର ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟ, ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା, ବୀମା, ପ୍ରତିରକ୍ଷା, ଶିକ୍ଷା, ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ଏବଂ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିକାଶ ସହଭାଗିତା ଏବଂ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସହଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ।
ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ, MoS (KVS) ଆର୍ମେନିଆ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ୟେରେଭନ୍ ଡାଇଲଗ୍ ର ଉଦଘାଟନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ, ଯାହା ଏକ ଟ୍ରାକ୍ 1.5 ଆଲୋଚନା ଥିଲା ଏବଂ ସେଥିରେ ମନ୍ତ୍ରୀ, କୂଟନୀତିକ, ବୌଦ୍ଧିକ ମଣ୍ଡଳୀ ଓ ଶିକ୍ଷାବିତମାନେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ। ସେ ଆର୍ମେନିଆର ଉପ-ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମେହର ହରବଟି ଗ୍ରିଗୋରିୟନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆର୍ମେନିଆର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅରାରତ ମିର୍ଜୋୟାନଙ୍କ ସହ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ।
ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଆଫ୍ରିକୀୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଭାରତର ସମ୍ପୃକ୍ତିରେ ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ କୂଟନୈତିକ ଗସ୍ତ, ବ୍ୟବସାୟ ବିସ୍ତାର ଏବଂ ବିକାଶ ସହଭାଗିତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। ଭାରତର ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ମାଲାୱି ଓ ମରିଟାନିଆକୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଆଫ୍ରିକୀୟ ନେତାଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ, ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ପର୍କକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଥିଲେ।

ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ, ବୁରୁଣ୍ଡି, ଗାମ୍ବିଆ, ଲାଇବେରିଆ, ମରିସସ୍ ଏବଂ ଜିମ୍ବାୱେର ଉପ-ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସମେତ ଅନେକ ଆଫ୍ରିକୀୟ ନେତା 19 ତମ CII ଭାରତ-ଆଫ୍ରିକା କନକ୍ଲେଭରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ସେହି ମାସରେ, ଭଏସ୍ ଅଫ୍ ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ସାଉଥ୍ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀର ତୃତୀୟ (3rd) ସଂସ୍କରଣ ରେ ଆଲଜେରିଆ, ଅଙ୍ଗୋଲା, ବେନିନ୍, ବୋତସ୍ୱାନା, ବୁର୍କିନା ଫାସୋ, ବୁରୁଣ୍ଡି, କେପ୍ ଭର୍ଡେ, ଚାଡ୍, କୋମୋରୋସ୍, ଡେମୋକ୍ରାଟିକ୍ ରିପବ୍ଲିକ୍ ଅଫ୍ କଙ୍ଗୋ, ଇଜିପ୍ଟ, ଇକ୍ୱାଟୋରିଆଲ୍ ଗିନି, ଇରିଟ୍ରିଆ, ଇସ୍ୱାତିନୀ, ଇଥିଓପିଆ, ଗ୍ୟାବନ, ଗାମ୍ବିଆ, ଘାନା, ଗିନି ବିସାଉ, ଆଇଭରି କୋଷ୍ଟ, କେନିଆ, ଲେସୋଥୋ, ଲାଇବେରିଆ, ଲିବିୟା, ମାଡାଗାସ୍କର, ମଲାୱି, ମାଲି, ମରିସାନିଆ, ମରିସସ୍, ମୋରୋକ୍କୋ, ମୋଜାମ୍ବିକ, ନାମିବିଆ, ନାଇଜର, ନାଇଜେରିଆ, ରୁୱାଣ୍ଡା, ସାଓ ଟୋମ ଏବଂ ପ୍ରିନ୍ସିପୀ, ସେନେଗଲ, ସେଶେଲ୍ସ, ସିଏରା ଲିୟୋନ, ସୋମାଲିଆ, ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା, ଦକ୍ଷିଣ ସୁଦାନ, ସୁଦାନ, ତାଞ୍ଜାନିଆ, ଟୋଗୋ, ଟ୍ୟୁନିଶିୟା, ଉଗାଣ୍ଡା, ଜାମ୍ବିଆ ଏବଂ ଜିମ୍ବାୱେ ସମେତ ଅନେକ ଆଫ୍ରିକୀୟ ଦେଶ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ।
ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଗାନ୍ଧୀନଗରରେ ମୋଜାମ୍ବିକ୍ ର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଫିଲିପ୍ ନ୍ୟୁସିଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କ ଓ ଆଞ୍ଚଳିକ ସୁରକ୍ଷା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ନାଇଜେରିଆକୁ ଏକ ରାଜକୀୟ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ, ଯାହାକି 17 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଗସ୍ତ ଥିଲା। ଏହି ଗସ୍ତରେ ସୀମାଶୁଳ୍କ ସହଯୋଗ, ସାଂସ୍କୃତିକ ବିନିମୟ ଏବଂ ଭୂମି ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସହଯୋଗ ଉପରେ ବୁଝାମଣାପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲା। ନାଇଜେରିଆ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ବୋଲା ଅହମ୍ମଦ ଟିନୁବୁ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ "ଗ୍ରାଣ୍ଡ କମାଣ୍ଡର ଅଫ୍ ଦି ଅର୍ଡର ଅଫ୍ ନାଇଜର" ଜାତୀୟ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ।
ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ UNGA ର 74ତମ ଅଧିବେଶନ ଅବସରରେ ଇଥିଓପିଆର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଟାଏ ଅସ୍କେ ସେଲାସିଙ୍କ ସହ, ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ କମ୍ପାଲାରେ NAM ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ଉଗାଣ୍ଡାର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜେଜେ ଓଡୋଙ୍ଗୋଙ୍କ ସହ ଏବଂ ଘାନାର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶର୍ଲି ଆୟୋର୍କର ବୋଚୱେଙ୍କ ସହ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ରାଇସିନା ଡାଇଲଗ୍ ଅବସରରେ ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ପୃଥକ ପୃଥକ ଭାବରେ ବୈଠକ କରିଥିଲେ।
ନଭେମ୍ବର 2024ରେ ଅବୁଜାରେ ନାଇଜେରିଆର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ବୋଲା ଅହମ୍ମଦ ଟିନୁବୁ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ 'ଗ୍ରାଣ୍ଡ କମାଣ୍ଡର ଅଫ୍ ଦି ଅର୍ଡର ଅଫ୍ ନାଇଜର' ପୁରସ୍କାରରେ ସମ୍ମାନିତ କରିଥିଲେ।
ଗାବନ୍ ଓ କାବୋ ଭର୍ଦେରେ ନୂଆ ଦୂତାବାସ ଖୋଲିବା ଦ୍ୱାରା ଭାରତ ଆଫ୍ରିକାରେ ନିଜର କୂଟନୈତିକ ଉପସ୍ଥିତି ବିସ୍ତାର କରିବା ଜାରୀ ରଖିଛି। ଇଥିଓପିଆ ଜାନୁଆରୀରେ ଭାରତର ସମର୍ଥନ ସହିତ BRICS ରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲା ଏବଂ ଭାରତ ଆଫ୍ରିକାରେ ତାଞ୍ଜାନିଆର ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବବୃହତ ବାଣିଜ୍ୟ ଅଂଶୀଦାର ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବାଣିଜ୍ୟ USD 7.9 ବିଲିଅନ୍ ରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା। ଏହା ସହିତ, ଭାରତ ମିଡୱାଇଫେରୀ ବିକାଶ ପାଇଁ ରୁୱାଣ୍ଡାକୁ USD 1 ମିଲିଅନ୍ ଅନୁଦାନ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ମଲାୱିରେ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ କୃତ୍ରିମ ଅଙ୍ଗ ଫିଟମେଣ୍ଟ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଏବଂ ମୋଜାମ୍ବିକ୍ କୁ ଦୁଇଟି ଫାଷ୍ଟ ଇଣ୍ଟରସେପ୍ଟର କ୍ରାଫ୍ଟ (FIC) ଦାନ କରିଥିଲା।
ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ INS ତଲୱାର କେନିଆ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର), ତାଞ୍ଜାନିଆ (ଅକ୍ଟୋବର) ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା (ଅକ୍ଟୋବର)ରେ ବନ୍ଦରକୁ ଯିବା ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଉତ୍ତର ମୋଜାମ୍ବିକର ନାକାଲାରେ ପ୍ରଥମ ଭାରତ-ମୋଜାମ୍ବିକ-ତାଞ୍ଜାନିଆ ତ୍ରିପାକ୍ଷିକ ନୌସେନା ଅଭ୍ୟାସ ଆୟୋଜନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା।

ଆଫ୍ରିକାର ପ୍ରମୁଖ ବିକାଶ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଘାନାର ଟେମା-ମପକାଦନ ରେଳବାଇ ଲାଇନ୍ ପାଇଁ USD 447 ମିଲିଅନ୍ ପାଣ୍ଠିଯୋଗାଣ, କେନିଆରେ ଏକ୍ଜିମ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ (ଏକ୍ସପୋର୍ଟ-ଇମ୍ପୋର୍ଟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ) ର ନୂତନ ପୂର୍ବ ଆଫ୍ରିକା ପ୍ରତିନିଧି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଖୋଲିବା ଏବଂ ନାମିବିଆ ଏବଂ ଟୋଗୋରେ ଡିଜିଟାଲ୍ ପେମେଣ୍ଟ ଭିତ୍ତିଭୂମିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଚୁକ୍ତିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। ମାନବିକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଭାରତ ମରୁଡ଼ି ଏବଂ ବନ୍ୟା ସହାୟତା ପାଇଁ ନାମ୍ବିଆ, କେନିଆ ଏବଂ ଜାମ୍ବିଆକୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ଏହା ସହିତ ହଇଜା ପ୍ରକୋପର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ଜାମ୍ବିଆକୁ 3.5 ଟନ୍ ଚିକିତ୍ସା ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା। ବର୍ଷସାରା ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରହିଥିଲା, ପୂର୍ବ ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ପାଇଁ 1,800 ରୁ ଅଧିକ ITEC ତାଲିମ ସ୍ଲଟ୍ ଆବଣ୍ଟିତ ହୋଇଥିଲା, ମଧ୍ୟ ଏବଂ ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକା ପାଇଁ 1,272 ITEC ସ୍ଲଟ୍ ଏବଂ 251 ICCR ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ଏବଂ 7,600 ଆଫ୍ରିକୀୟ ଛାତ୍ର ଇ-ବିଦ୍ୟାଭାରତୀ ଆରୋଗ୍ୟଭାରତୀ (e-VBAB) ଅନଲାଇନ୍ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ନାମ ଲେଖାଇଥିଲେ। ଏହି ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ବାଣିଜ୍ୟ, ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଏବଂ ବିକାଶ ସହଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଫ୍ରିକା ପ୍ରତି ଭାରତର ବଢୁଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧତାକୁ ଦର୍ଶାଇଥାଏ। ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଭାରତ ଓ ଲାଟିନ୍ ଆମେରିକା ଓ କାରିବିଆନ୍ (LAC) ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ରାଜନୈତିକ ସମ୍ପୃକ୍ତି ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଆମର ସମ୍ପର୍କକୁ ଏକ ନୂତନ ଗତି ପ୍ରଦାନ କରିଛି।

ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ରିଓ ଡି ଜେନେଇରୋରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା G20 ଲିଡର୍ସ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ବ୍ରାଜିଲ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। G-20 ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ, ସେ ବ୍ରାଜିଲର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଲୁଇଜ୍ ଇନାସିଓ ଲୁଲା ଦା ସିଲଭା, ଆର୍ଜେଣ୍ଟିନାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜାଭିଅର ମାଇଲି ଏବଂ ଚିଲିର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଗାବ୍ରିଏଲ ବୋରିକ ଫଣ୍ଟଙ୍କ ପୃଥକ ଭାବରେ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁୟାନାକୁ ଏକ ଔପଚାରିକ ଗସ୍ତ ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେ ଗୁୟାନାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ମହମ୍ମଦ ଇରଫାନ ଅଲିଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳସ୍ତରୀୟ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ଜର୍ଜଟାଉନ୍ ରେ ଷ୍ଟେଟ୍ ହାଉସରେ ଆୟୋଜିତ ଏକ ସମାରୋହରେ, ଗୁୟାନା ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଗୁୟାନାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପୁରସ୍କାର, "ଅର୍ଡର ଅଫ୍ ଦି ଏକ୍ସିଲେନ୍ସ" ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁୟାନାର ଜର୍ଜଟାଉନରେ ଗ୍ରେନାଡାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡିକନ୍ ମିଚେଲଙ୍କ ସହିତ ଦ୍ୱିତୀୟ (2nd) ଭାରତ-କାରିବିଆନ୍ କମ୍ୟୁନିଟି (CARICOM) ସମ୍ମିଳନୀର ମିଳିତ ଭାବେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିଲେ। ଏହି ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆଣ୍ଟିଗୁଆ ଏବଂ ବାରବୁଡା, ବାରବାଡୋସ, ସେଣ୍ଟ ଲୁସିଆ, ଡୋମିନିକା କମନୱେଲଥ, ଗ୍ରେନେଡା, ତ୍ରିନିଦାଦ ଏବଂ ଟୋବାଗୋ ଏବଂ ସୁରିନାମର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ କରିଥିଲେ। ଜର୍ଜଟାଉନରେ ଏକ ସମାରୋହରେ, ଡୋମିନିକାର କମନୱେଲଥର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ସିଲଭାନି ବର୍ଟନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଡୋମିନିକାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଜାତୀୟ ପୁରସ୍କାର, "ଡୋମିନିକା ଆୱାର୍ଡ ଅଫ୍ ଅନର୍ " ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ।

ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ କାରିବିଆନ୍ ଦେଶର ନେତୃବୃନ୍ଦମାନଙ୍କର ଗସ୍ତ ଦେଖାଯାଇଥିଲା। ଗୁୟାନାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମହମ୍ମଦ ଇରଫାନ୍ ଅଲୀ ଫେବୃଆରୀରେ ଭାରତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ସେ ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଏବଂ ମାନ୍ୟବର ଉପ-ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ନୂତନ ଓ ନବୀକରଣଯୋଗ୍ୟ ଶକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ପୃଥକ ବୈଠକ କରିଥିଲେ। ତ୍ରିନିଦାଦ ଓ ଟୋବାଗୋର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମଇ ମାସରେ ମୁମ୍ବାଇ ଓ ଜାମନଗର ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଜମାଇକାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଭାରତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ମହାମହିମ ଉପ-ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଏବଂ ମହାମହିମ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ପୃଥକ ଭାବରେ ବୈଠକ କରିଥିଲେ। ଭେନେଜୁଏଲାର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଉପ-ସଭାପତି ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଏକ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ ଭାରତ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ମହାମହିମ ଉପ-ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଏବଂ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ଗ୍ୟାସ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ପାନାମା, ବ୍ରାଜିଲ, ଚିଲି, ଆର୍ଜେଣ୍ଟିନା ଏବଂ ସେଣ୍ଟ କିଟ୍ସ ଏବଂ ନେଭିସ୍ ର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ। ସେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ UNGA ଅବସରରେ ଗୁୟାନା, ବୋଲିଭିଆ, ମେକ୍ସିକୋ, କ୍ୟୁବା, ଅଲ ସାଲଭାଡୋର, ନିକାରାଗୁଆ, ପାନାମା, ଡୋମିନିକା, ଗ୍ରେନାଡା, ତ୍ରିନିଦାଦ ଏବଂ ଟୋବାଗୋ, ସୁରିନାମ ଏବଂ ଭେନେଜୁଏଲାର ତାଙ୍କ ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ସହିତ ସେଣ୍ଟ ଭିନସେଣ୍ଟ ଏବଂ ଗ୍ରେନେଡାଇନ୍ସର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ। କମ୍ପାଲାରେ ନାମ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ, ସେ ଉଗାଣ୍ଡାରେ କଲମ୍ବିଆ, ବଲିଭିଆ ଏବଂ ଭେନେଜୁଏଲାର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ପୃଥକ ଭାବରେ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

ନଭେମ୍ବରରେ ଗୁୟାନାରେ ଭାରତ-କାରିକମ୍ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ଜମାଇକାର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଏବଂ ଡିସେମ୍ବରରେ କାତାରରେ ଦୋହା ଫୋରମ୍ ଅବସରରେ ହୋଣ୍ଡୁରାସର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

(ଉପର ବାମରୁ ଘଣ୍ଟାକଣ୍ଟାର ଦିଗ ଅନୁଯାୟୀ) ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନଭେମ୍ବର 2024 ରେ ଜର୍ଜଟାଉନରେ ଦ୍ୱିତୀୟ (2nd) ଭାରତ-କାରିକମ୍ ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଅବସରରେ ଆଣ୍ଟିଗୁଆ ଓ ବାରବୁଡା, ବାହାମାସ, ବାର୍ବାଡୋସ, ଡୋମିନିକା, ସେଣ୍ଟ ଲୁସିଆ ଓ ତ୍ରିନିଦାଦ ଓ ଟୋବାଗୋର ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

(ଉପର ବାମରୁ ଘଣ୍ଟାକଣ୍ଟାର ଦିଗ ଅନୁଯାୟୀ) ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2024 ରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା UNGA ଅବସରରେ କ୍ୟୁବା, ଏଲ ସାଲଭାଡୋର, ଗୁୟାନା ଏବଂ ଭେନେଜୁଏଲାର ନିଜର ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

MOS (VM) G20 ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବୈଠକ ପାଇଁ ଫେବୃୟାରୀ 2024 ରେ ବ୍ରାଜିଲ୍ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ, MOS (PM) ଡୋମିନିକାନ୍ ରିପବ୍ଲିକ୍, ଗ୍ୱାଟେମାଲା, ଏଲ୍ ସାଲଭାଡୋର, ପାନାମା ଏବଂ ତ୍ରିନିଦାଦ ଏବଂ ଟୋବାଗୋକୁ ଔପଚାରିକ ଗସ୍ତରେ ଯାଇଥିଲେ। ଏହାପରେ, ସେ ମେକ୍ସିକୋ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର), ଗ୍ରେନାଡା (ଅକ୍ଟୋବର), ବାର୍ବାଡୋସ୍ (ଅକ୍ଟୋବର) ଏବଂ ଆଣ୍ଟିଗୁଆ ଓ ବାରବୁଡା (ଅକ୍ଟୋବ ର) ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ଅକ୍ଟୋବରରେ COP16 ବୈଠକରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ MOS (KVS) କୋଲମ୍ବିଆର କାଲିକୁ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ। ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ବୋଲିଭିଆର ଲା ପାଜରେ ଏକ ନୂତନ ମିଶନ ଖୋଲିବା ସହିତ, LAC ଅଞ୍ଚଳରେ ଭାରତର ଏବେ 17ଟି ଆବାସିକ ମିଶନ ରହିଛି।

ଭାରତ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ବହୁପାକ୍ଷବାଦ ଏବଂ ବୈଶ୍ୱିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସଂସ୍କାର ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଚାଲିଛି। ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ, ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସାଧାରଣ ପରିଷଦର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମହାମହିମ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ଏକ ପୃଥକ ବୈଠକ କରିଥିଲେ। ଜୁଲାଇ ମାସରେ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ୟୁନାଇଟେଡ୍ ନେସନ୍ସ ଏଜୁକେସନାଲ୍, ସାଇଣ୍ଟିଫିକ୍ ଏଣ୍ଡ କଲଚରାଲ୍ ଅର୍ଗାନାଇଜେସନ୍ (UNESCO) ୱାର୍ଲ୍ଡ ହେରିଟେଜ୍ କମିଟିର 46ତମ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ବୈଠକକୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରିଥିଲେ। ଏହା ଭାରତ ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା UNESCOର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ ଥିଲା।

ଭାରତ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଆଜରବାଇଜାନର ବାକୁରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା ୟୁନାଇଟେଡ୍ ନେଶନ୍ସ ଫ୍ରେମୱାର୍କ କନଭେନସନ୍ ଅନ୍ କ୍ଲାଇମେଟ୍ ଚେଞ୍ଜ (UNFCCC)ର 29ତମ ପକ୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀ (COP29)ରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ, ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସାଧାରଣ ପରିଷଦରେ 'ସମିଟ୍ ଅଫ୍ ଦ ଫ୍ୟୁଚର୍ 'କୁ ସମ୍ବୋଧିତ କରିଥିଲେ। ଏହି ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ପାଞ୍ଚଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ 56ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ବିନ୍ଦୁ ସହିତ "ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଚୁକ୍ତି" ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା। ନେପାଳର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ, କୁଏତର କ୍ରାଉନ୍ ପ୍ରିନ୍ସ, ପାଲେଷ୍ଟାଇନର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ଭିଏତନାମର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଏବଂ ୟୁକ୍ରେନର ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସମେତ ଅନେକ ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ସହ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ। ପୃଥକ ଭାବରେ, ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ UNGA ର 79ତମ ଅଧିବେଶନରେ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ସପ୍ତାହ ପାଇଁ ଭାରତୀୟ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ଏବଂ 28 ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ UNGAର 79ତମ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ସେଗମେଣ୍ଟର ସାଧାରଣ ବିତର୍କକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରିଥିଲେ।
UNGA ଅଧିବେଶନ ଅବସରରେ, ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ G20, G4, IBSA, BRICS, L-69 & C-10, ଭାରତ-CARICOM, ଭାରତ-CELAC ଏବଂ BIMSTEC ସମେତ ବିଭିନ୍ନ ବହୁପାକ୍ଷିକ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ବୈଠକରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ।
ଭାରତ ନିଜର ସହଯୋଗୀ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଆବଶ୍ୟକତା ଆଧାରରେ ପରିଯୋଜନା, ଅନୁଦାନ ଓ ଋଣ ମାଧ୍ୟମରେ ବିକାଶ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛି। ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଏହାର ପରିସର ବୈଷୟିକ ପରାମର୍ଶ, ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସହାୟତା, ମାନବିକ ସହାୟତା, ଐତିହ୍ୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର, ଶିକ୍ଷା ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି, କ୍ଷମତା ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ଭିତ୍ତିଭୂମି, ହାଇଡ୍ରୋଇଲେକ୍ଟ୍ରିସିଟି, ପାୱାର ଟ୍ରାନ୍ସମିସନ୍, କୃଷି, ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପ୍ରତ୍ନତାତ୍ତ୍ୱିକ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ସୀମାପାର ସଂଯୋଗୀକରଣକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବେସାମରିକ ଏବଂ ସାମରିକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଛି। ପ୍ରମୁଖ ବିକାଶ ସହଯୋଗ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, କୃଷି, ଜଳ, ଶକ୍ତି ଏବଂ ସଂଯୋଗୀକରଣ ସମେତ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥାଏ। ଭାରତ ମଧ୍ୟ LOC ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, ଯାହା ଅଂଶୀଦାର ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ରିହାତି ଋଣ ଅଟେ। ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ପ୍ରମୁଖ LOC ପରିଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ବୁରୁଣ୍ଡିର କାବୁରେ 20 ମେଗାୱାଟ ଜଳ-ବିଦ୍ୟୁତ ପରିଯୋଜନା, ଜିମ୍ବାୱେ ଓ ତାଞ୍ଜାନିଆରେ ଜଳ ଯୋଗାଣ ପ୍ରଣାଳୀର ଉନ୍ନତିକରଣ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କାରେ ଏକ ରେଳବାଇ ଟ୍ରାକ୍ ଉନ୍ନତିକରଣ ପରିଯୋଜନା ଏବଂ ଗୁୟାନାକୁ ବିମାନ ଯୋଗାଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରହିଛି। ଗତ ବର୍ଷରେ ମରିସସ୍ ରେ ଜଳ ପାଇପଲାଇନ୍ ପ୍ରତିସ୍ଥାପନ ପରିଯୋଜନା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ଥର ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର LOC ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା। ଭାରତ ମଧ୍ୟ ବିଦେଶୀ ସରକାରୀ ପେସାଦାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଭିନବ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଏକ ବିସ୍ତୃତ ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରଦାନ କରି ନିଜର ସହଭାଗୀ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କ୍ଷମତା ନିର୍ମାଣକୁ ମଧ୍ୟ ସହଜ କରିଥାଏ। ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସିଭିଲିଆନ୍ (10,200 ସ୍ଲଟ୍) ଏବଂ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପାଠ୍ୟକ୍ରମ (3,300+ ସ୍ଲଟ୍) ରେ 13,500 ରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସ୍ଲଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାକି ସିଭିଲିଆନ୍ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ 115ରୁ ଅଧିକ ଦେଶ ଏବଂ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ପ୍ରାୟ 80ଟି ଦେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିଥିଲା।
ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2024ରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ସମିଟ୍ ଅଫ ଫ୍ୟୁଚରରେ ନିଜର ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ
ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2024ରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ଆୟୋଜିତ ହୋ ଇଥିବା ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସାଧାରଣ ପରିଷଦର 79ତମ ଅଧିବେଶନ ଅବସରରେ ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ L-69 ଗୋଷ୍ଠୀର ମିଳିତ ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ ବୈଠକରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ।
ଭାରତ ନଭେମ୍ବର 2024ରେ ଗୁୟାନାର ସାମରିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଆଧୁନିକୀକରଣ ପାଇଁ USD 23.37 ମିଲିଅନର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଲାଇନ ଅଫ୍ କ୍ରେଡିଟ୍ (LoC)ର ଅଂଶସ୍ୱରୂପ ଦୁଇଟି ଡୋର୍ନିଅର HAL-228 ବିମାନ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲା
ଭାରତ ପ୍ରବାସ ନୀତି, କଲ୍ୟାଣ ଓ ପ୍ରବାସୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଗତି କରିଛି। ଡେନମାର୍କ, ଇସ୍ରାଏଲ, ମାଲେସିଆ, ତାଇୱାନ ଏବଂ UK ସହିତ ପ୍ରବାସ ଏବଂ ଗତିଶୀଳତା ସହଭାଗିତା ଚୁକ୍ତିନାମା (MMPA) ଏବଂ ଶ୍ରମ ଗତିଶୀଳତା ଚୁକ୍ତିନାମା (LMA) ସମେତ ଅନେକ ଚୁକ୍ତିନାମା ମାଧ୍ୟମରେ ସରକାର ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପ୍ରବାସକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିଥିଲେ।

ଶ୍ରମ ଗତିଶୀଳତା ଓ ନିଯୁକ୍ତି ମାର୍ଗକୁ ସୁବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ପାଇଁ UK ଓ ଇଟାଲୀ ସହିତ ମିଳିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା। ଆବୁଧାବି ଡାଏଲଗ୍, ବୁଡାପେଷ୍ଟ ପ୍ରୋସେସ୍, କଲମ୍ବୋ ପ୍ରୋସେସ୍ ଏବଂ ଭାରତ-ୟୁରୋପୀୟ ସଂଘ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ପ୍ରବାସ ଏବଂ ଗତିଶୀଳତା (HLDMM) ଭଳି ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସହଯୋଗ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ପ୍ରବାସ ଶାସନରେ ଭାରତର ଭୂମିକାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଛି। ଭାରତ 2024-26 ପାଇଁ କଲମ୍ବୋ ପ୍ରୋସେସ୍ ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା ଗ୍ରହଣ କରିଛି ଏବଂ ଆବୁଧାବି ଡାଇଲଗ୍ ର ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟିରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲା। ସରକାର ଭାରତୀୟ ସମୁଦାୟ କଲ୍ୟାଣ ପାଣ୍ଠି (ICWF) ଅଧୀନରେ ବିଦେଶରେ 3.5 ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଭାରତୀୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ବିସ୍ତାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ପ୍ରବାସୀ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ସଫ୍ଟ ସ୍କିଲ୍ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ଥାନ-ପୂର୍ବ ଓରିଏଣ୍ଟେସନ୍ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ତାଲିମକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ। ରିଭାମ୍ପଡ୍ ଇମାଇଗ୍ରେଟ୍ V2.0 ପୋର୍ଟାଲ୍ ଏବଂ ମୋବାଇଲ୍ ଆପ୍ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାକି ଡିଜିଲକର୍ ଇଣ୍ଟିଗ୍ରେସନ୍, ଅଭିଯୋଗ ସମାଧାନ ଏବଂ ଇ-ଭେରିଫିକେସନ୍ ଭଳି ଫିଚର୍ ସହିତ ଇମିଗ୍ରେସନ୍ ପ୍ରୋସେସ୍ କୁ ସରଳ କରିଥିଲା। ସରକାର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ସମସ୍ୟା, NRI ମହିଳାଙ୍କ ପାଇଁ ବୈବାହିକ ବିବାଦ ସମାଧାନ ଏବଂ ପ୍ରବାସୀ ଭାରତୀୟ ବୀମା ଯୋଜନା (PBBY), ନୋ ଇଣ୍ଡିଆ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ (KIP) ଏବଂ ବିଦେଶ ସମ୍ପର୍କ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଭଳି ପଦକ୍ଷେପ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରବାସୀ ସମୁଦାୟଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ହେବା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି।
ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଟ୍ରାକ୍ 1.5 ଓ 2.0 ଡାଇଲଗ୍ ଭଳି ଅନେକ ବିଦେଶୀ ନୀତି ପହଞ୍ଚ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ସୁବିଧାଜନକ କରିବା ପାଇଁ ବୌଦ୍ଧିକ ମଣ୍ଡଳୀ ଓ ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସହଯୋଗ କରିଛି। ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ମଧ୍ୟ ରାଇସିନା ଡାଇଲଗ୍ , ଏସିଆନ୍ ଇକୋନୋମିକ୍ ଡାଇଲଗ୍, ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଓଶନ୍ କନଫରେନ୍ସ, ଇଣ୍ଡିଆ-US ଫୋରମ୍, ଇଣ୍ଡିଆ-ଜାପାନ ଫୋରମ୍, ଇଣ୍ଡିଆ-ନର୍ଡିକ୍ ଡାଇଲଗ୍ ଏବଂ ଇଣ୍ଡିଆ-EU ଟ୍ରାକ୍ 1.5 ଡାଇଲଗ୍ ସମେତ ପ୍ରମୁଖ ବୈଦେଶିକ ନୀତି ଆଉଟରିଚ୍ ଡାଇଲଗ୍ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା। ଏହି ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଜାପାନ, ଫ୍ରାନ୍ସ, ନରୱେର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ପ୍ରତିପକ୍ଷ ନୀତି ଯୋଜନା ବିଭାଗ/ବ୍ୟୁରୋ ଏବଂ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ଜାପାନ ଏବଂ US ର କ୍ୱାଡ ସଦସ୍ୟ-ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡିକ ସହିତ ମିଳିତ ଭାବରେ ନୀତି ଯୋଜନା ଆଲୋଚନା ମଧ୍ୟ ଆୟୋଜିତ କରିଥିଲା। ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ ତ୍ରିପାକ୍ଷିକ ଭାରତ-ଜାପାନ-କୋରିଆ ନୀତି ଯୋଜନା ଆଲୋଚନା ମଧ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା।
2024 ମସିହାରେ ଡିଜିଟାଲ୍ ଡିପ୍ଲୋମାସି, ଆଞ୍ଚଳିକ ଗଣମାଧ୍ୟମ ସମ୍ପୃକ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସହଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଭାରତର ବାହ୍ୟ ପ୍ରଚାର ଏବଂ ସାର୍ବଜନୀନ କୂଟନୀତି ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଭାବରେ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଥିଲା। ମୁଖ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ହ୍ୱାଟ୍ସଆପ୍ ଚ୍ୟାନେଲ୍ ଆରମ୍ଭ କରିବା, ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ଉପସ୍ଥିତିର ବିସ୍ତାର କରିବା, ବିଦେଶୀ ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କର ଗସ୍ତକୁ ସୁବିଧାଜନକ କରିବା, ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ମହୋତ୍ସବ ଆୟୋଜନ କରିବା, ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟାରୀ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଏବଂ ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। ଇଣ୍ଡିଆ କର୍ନର, SAMEEP ଲେକ୍ଚର୍ ଏବଂ ଭାରତ କୋ ଜାନିଏ କୁଇଜ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସାର୍ବଜନିକ ସମ୍ପୃକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା।
ଗତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଭାରତ ଲାଟଭିଆ, ଜର୍ଜିଆ, ଗାବୋନିସ୍ ରିପବ୍ଲିକ୍ ଏବଂ ତିମୋର-ଲେଷ୍ଟେରେ ନୂତନ କୂଟନୈତିକ ମିଶନ୍ ଖୋଲିଥିଲା। ମାର୍ସିଲି (ଫ୍ରାନ୍ସ), ବାର୍ସିଲୋନା (ସ୍ପେନ୍), ବ୍ରିସବେନ (ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ) ଏବଂ ଅକଲ୍ୟାଣ୍ଡ (ନ୍ୟୁଜିଲାଣ୍ଡ) ରେ ନୂତନ କନସୁଲେଟ୍ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ।
ଭାରତର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଡେନମାର୍କର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଲାର୍ସ ଲୋକେ ରାସମୁସେନ୍ ଗତିଶୀଳତା ଓ ପ୍ରବାସନ ସହଭାଗିତା ଉପରେ ଫେବ୍ରୁୟାରୀ 2024ରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ

ବାମରୁ ଡାହାଣକୁ ଘଣ୍ଟାକଣ୍ଟାର ଦିଗ ଅନୁଯାୟୀ: ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଭାରତ-US ଫୋରମ୍ (ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ), ବୈଶ୍ୱିକ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ନବସୃଜନ ସଂଳାପ (ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ), ଏସିଆ ଇକୋନୋମିକ ଡାଇଲଗ୍ (ପୁଣେ), ଭାରତ-ଜାପାନ ଫୋରମ୍ (ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ), ଇଣ୍ଡିଆନ ଓଶନ୍ କନଫରେନ୍ସ (ପର୍ଥ), ଏବଂ ରାଇସିନା ଡାଇଲଗ୍ (ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ) ସମେତ ଅନେକ ବୈଦେଶିକ ନୀତି ପ୍ରସାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ସୁବିଧାଜନକ କରିବା ପାଇଁ ବୌଦ୍ଧିକ ମଣ୍ଡଳୀ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସହିତ ସହଯୋଗ କରିଥିଲା
ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ କୁଇନ୍ସଲାଣ୍ଡର ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜିନେଟ୍ ୟଙ୍ଗ ନଭେମ୍ବର 2024 ରେ ବ୍ରିସବେନରେ ନୂଆ କନସୁଲେଟ୍ ଜେନେରାଲ୍ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆର ଉଦ୍ ଘାଟନ କରିଥିଲେ
ସୁଷମା ସ୍ୱରାଜ ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍ ଅଫ୍ ଫରେନ୍ ସର୍ଭିସ୍ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ଅଧିକାରୀ ଓ କର୍ମଚାରୀ, ଅନ୍ୟ ସିଭିଲ୍ ସର୍ଭିସର ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ବିଦେଶୀ କୂଟନୀତିଜ୍ଞଙ୍କ ପାଇଁ ଅନେକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆୟୋଜନ କରିଛି। ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ସାଉଥ୍ ୟଙ୍ଗ୍ ଡିପ୍ଲୋମାଟ୍ସ ଫୋରମ୍ (GSYDF) ର ଦ୍ୱିତୀୟ (2nd) ସଂସ୍କରଣ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ସାଉଥ୍ ର 29 ଟି ଦେଶର 32 ଜଣ କୂଟନୀତିଜ୍ଞଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣରେ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା। ଏପ୍ରିଲ-ମଇ ମାସରେ 30ଟି ଦେଶର 34 ଜଣ କୂଟନୀତିଜ୍ଞଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣରେ 71ତମ ବିଦେଶୀ କୂଟନୀତିଜ୍ଞଙ୍କ ପାଇଁ ବୃତ୍ତିଗତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ (PCFD) ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା।
ସୁଷମା ସ୍ୱରାଜ ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍ ଅଫ୍ ଫରେନ୍ ସର୍ଭିସ୍ (SSIFS)ରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2024ରେ ଦ୍ୱିତୀୟ (2nd) ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ସାଉଥ୍ ୟଙ୍ଗ ଡିପ୍ଲୋମାଟ୍ସ ଫୋରମ୍ (GSYDF) ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା।
ଇଣ୍ଡିଆନ୍ କାଉନସିଲ୍ ଫର୍ କଲଚରାଲ୍ ରିଲେସନ୍ସ (ICCR) ଭାରତର 'ସଫ୍ଟ ପାୱାର' ର ସାଂସ୍କୃତିକ ଆଦାନପ୍ରଦାନ ଏବଂ ବୈଶ୍ୱିକ ପ୍ରସାରକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଜାରି ରଖିଛି। ଶିକ୍ଷା ବର୍ଷ 2024-25 ରେ, ICCR ଏହାର 20 ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ବିଦେଶୀ ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ 3960 ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ସ୍ଲଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଅନଲାଇନ୍ ଅଣ୍ଡରଗ୍ରାଜୁଏଟ୍ ଏବଂ ପୋଷ୍ଟଗ୍ରାଜୁଏଟ୍ କୋର୍ସ କରିବା ପାଇଁ ଆଫଗାନ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ 1000 ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରହିଛି। ICCR ମଧ୍ୟ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଥିବା ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ଭାରତରୁ 62 ଟି ସାଂସ୍କୃତିକ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳକୁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଭାରତୀୟ ନେତାମାନଙ୍କର 9ଟି ପ୍ରତିମା ଏବଂ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ଦାନର ଆୟୋଜନ କରିଥିଲା। ICCR ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ଭାଗରେ 38 ଟି ଭାରତୀୟ ସାଂସ୍କୃତିକ କେନ୍ଦ୍ର (ICC) କୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଜାରୀ ରଖିଛି।
ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୁଲାଇ 2024ରେ ଜାପାନର ଟୋକିଓରେ ଥିବା ଭାରତୀୟ ଦୂତାବାସରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଏକ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ଉନ୍ମୋଚନ କରିଥିଲେ।